

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28 - 5401 PK Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : José Escher
Kruisstraat 13 - 5388 CH Nistelrode
Tel.: 0412-650180
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523 - 5403 TM Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Jacques Raats en John Opdam
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 2 - 2011

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Jolanda Rutten, Mignon van den Wittenboer,
Jan-Willem Hermans, John Hermans en Peter Noy.
- Typewerk + correctie:** Tineke Huijs
Plantsoen 30, Heesch
Tel.: 0412-451911
E-mail: tenphuijs@home.nl
- Tonny Vlamings
Vosseweide 8, Veghel
Tel.: 0413-365528
E-mail: tvlamings@hetnet.nl
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Drukwerk + omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Samenstelling** : Graphiset B.V. te Uden.
- Verspreiding** : Lies Schoenmakers (coördinatie) en vele anderen.

“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 300 exemplaren (incl. links)

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl **E-mail:** info@vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave.....	Redactie	02
Mededelingen Redactie... ..	Jolanda Rutten	03
Van de Bestuurstafel... ..	José Escher	04
Vogelwacht Uden ‘goes Bulgarije’	Jan-Willem Hermans	05
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	17
In gesprek met... ‘Will Verbossen’	Liesbeth Verkaar	18
Overleg IVN en Vogelwacht met Gemeente Uden	Joep van Lieshout	22
Excursie Maashorst Uden met Vogelaars in Opleiding	Henk van der Wijst	24
Bijzondere vondst in de tuin!	Jolanda Rutten	25
Waarnemingen van ‘zeldzame soorten’ via Waarneming.nl.....	Leo Ballering	26
Dialezing eigen werk.....	Jacques Raats	30
Nieuws Oeverwaluwenwerkgroep.....	Marc Poulussen	30
Hemelvaartexcursie Zeeland 2011, inleiding.....	Peter Noy	31
Hemelvaartexcursie Zeeland 2011, donderdag 2 juni 2011	Harrie Clemens	32
Hemelvaartexcursie Zeeland 2011, vrijdag 3 juni 2011.....	John Hermans	33
Hemelvaartexcursie Zeeland 2011, zaterdag 4 juni 2011	Arend Vermaat	35
Hemelvaartexcursie Zeeland 2011, zondag 5 juni 2011	Tonny Vlamings-Donkers	36
Vogelwaarnemingen Hemelvaartexcursie Zeeland 2011	John Hermans	35
JeugdVogelwacht... ‘Eidooier’	Peter van de Braak	38
Excursie Vogelwacht naar de Biesbosch (27 maart 2011).....	Liesbeth Verkaar	41
Impressie Vogelcursus 2011	Annie van Eggelen	44
Wetenswaardigheden	John Hermans	46
Big Day 2011 in de Maashorst.....	Jan-Willem Hermans	48
‘De Vogelkieker’... in Domburg	Bert van Ginkel	50
Honderd Kraanvogels op Bronlaak!.....	Mignon van den Wittenboer	53
Excursie Maasduinen (Tweede Paasdag)	Jan-Willem Hermans	56
Vogel in de Maashorst... ‘de Noordse Gele Kwikstaart’	Jan-Willem Hermans	57
Gaat de Vogelwachtwinkel in de afbouwfase of niet?	Jacques Raats	57
Herfstexcursie Ameland 2011 (meld je nu aan!).....	Peter Noy	58
Vogelwacht - Winkel.....	Jacques Raats	60
Opvolger winkel gezocht!	Jacques Raats	61
Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?	Redactie	62
Advertenties.....	Redactie	63

Let op: Sluitingsdatum KOPIJ voor het volgende Bruujtsel is op 1 september 2011

Mededelingen van de Redactie

Het is alweer half juni en het broedseizoen is nog in volle gang. De eerste kool- en pimpelmezen zijn al lang geleden uitgevlogen, deze vogels zijn alweer bezig met hun tweede of derde broedsel. Vandaag zag ik allemaal jonge winterkoninkjes in onze tuin, die zijn net uitgevlogen. En sinds gisteren is hier een koppeltje Grauwe Vliegenvangers een nest aan het bouwen. Daar ben ik echt super blij mee! De Grauwe Vliegenvanger is geen nieuwe soort in onze tuin, maar toch is hij er de laatste

Grauwe Vliegenvanger

tien jaar maar heel zeldzaam gespot. Het is dan ook alweer meer dan tien jaar geleden dat hij hier succesvol gebroed heeft. En nu ziet het er zeer hoopgevend uit. Ze zijn de hele dag te zien voor ons keukenraam, want ze hebben een half open nestkastje gekozen dat tegen de keukenmuur hangt. Vanuit een ijzeren standaard vliegen ze af en aan naar het nestkastje. Tussendoor zitten ze op de uitkijk in de krulhazelaar, steeds op dezelfde vaste uitkijkposten. En dat is ook zo leuk aan die vliegenvangers: je ziet aan hun gedrag dat het vliegenvangers zijn. Steeds vliegen ze weg vanaf hun post om een insect te vangen waarna ze weer keurig teruggaan naar diezelfde post. Ideaal dus om er foto's van te maken.

Tot zover mijn persoonlijke beleving van de vogels op dit moment. Er valt nog veel meer te lezen in dit hele dikke Bruujsel. Opvallend deze keer zijn de vele excursieverhalen, het lijkt wel alsof iedereen weg is geweest. Sommigen voor een dag, anderen voor een paar dagen en weer anderen zijn een hele week of langer weg geweest. En de meest uiteenlopende bestemmingen zijn bereikt, wat dachten jullie van de Maasduinen, de Biesbosch, provincie Zeeland en zelfs Bulgarije. Natuurlijk zijn er ook mensen 'gewoon in onze eigen Maashorst' geweest. Het speciale daaraan is dat het om nieuwe enthousiastelingen gaat, namelijk de cursisten van de laatste vogelcursus. Annie van Eggelen en Henk van der Wijst geven het goede voorbeeld!

Gelukkig hoef je niet altijd verre reizen te maken om de meest bijzondere vogels te kunnen zien. Isidro Rendon heeft wel honderd kraanvogels gezien op Bronlaak, dát is nog eens een ervaring! Mark van Els heeft daar leuke foto's van gemaakt en naar de redactie gestuurd.

Liesbeth Verkaar heeft een boeiend gesprek gevoerd met Wil Verbossen en Jan-Willem Hermans schrijft over een bijzondere soort in onze eigen Maashorst: de Noorse Gele Kwikstaart. Maar voordat ik verval in een opsomming van de inhoudsopgave stel ik voor dat jullie deze verhalen gewoon gaan lezen. Geniet ervan!

En o ja: áls je op vakantie gaat naar een mooie bestemming en je ziet leuke vogels: neem dan eens een pen in de hand en laat ons meegenieten van jouw belevingen! Wij vinden het altijd erg leuk om in het najaar te kunnen genieten van jullie vogelervaringen in de vakanties.

Een zonnige en vogelryke zomer(vakantie) gewenst!

Namens de Redactie,
Jolanda Rutten

Van de Bestuurstafel...

Ondertussen is de eerste helft van 2011 al weer voorbij en kijken velen van ons terug op geslaagde activiteiten.

De meerdaagse excursies

De excursies naar Bulgarije en Domburg zijn al weer achter de rug en waren wederom zeer de moeite waard. In Domburg zijn 109 soorten gespot en in Bulgarije maar liefst 228 wat een absoluut record is in onze clubgeschiedenis. Ondertussen zijn de voorbereidingen voor de najaarsexcursie naar Ameland (8 t/m 12 oktober) alweer in volle gang. Ook daarvoor zijn de verwachtingen weer hooggespannen. Zie aankondiging verderop in dit blad.

Coördinatorenavond

Op de ledenvergadering was aangekondigd dat we in de eerste helft van 2011 een coördinatorenavond zouden organiseren. Dit met als doel om de informatie-uitwisseling tussen bestuur en de werkgroepen te verbeteren. Maar helaas bleek het erg moeilijk om een datum te prikken waarop de meeste coördinatoren konden, dus is deze verplaatst naar 22 september a.s.

De (maandag)avondwandelingen

De avondwandelingen zijn ondertussen weer voorbij en door de bank genomen valt het aantal deelnemers toch wat tegen. Mochten er bij jullie ideeën zijn waardoor dit komt, dan horen we dat natuurlijk graag. Bij elke avondwandeling zijn er toch een of twee vrijwilligers die een avond vrij maken om de deelnemers iets te leren over de specifieke details van de omgeving en dan is het natuurlijk wel aardig wanneer er ook een mooie opkomst is.

Nieuwe leden

In de afgelopen zes maanden hebben zich twee leden afgemeld en zeventien nieuwe leden aangemeld, waarmee ons ledenaantal nu op 357 staat, een aantal waar we trots op kunnen zijn. En dan zijn we afgelopen halfjaar ook begonnen met de elektronische bezorging van het Bruujssel. Tot nu toe lijkt dat erg goed te gaan en het bespaart ons als vereniging veel geld.

Vooruitblik tweede helft 2011

In juli staat, naast de opening van het trektelseizoen, ook het jubileum van de kersenboomgaard op de agenda. De Vogelwacht zal zich daar zoals gebruikelijk presenteren in een eigen stand met een vogelquiz voor de bezoekers. We gaan ervan uit dat hier weer een aantal nieuwe leden zal worden aangetrokken. Hetzelfde geldt voor de Maashorstfair, die op zondag 11 september in Oss zal worden gehouden.

Telpost Brobbelbies 2010

Verder worden er weer een aantal dia-avonden in de Groenhoeve georganiseerd en zal er vanaf september weer elke maand een ledenexcursie van een hele of halve dag worden gehouden.

We vertrouwen erop velen van jullie bij één van deze activiteiten te ontmoeten.

Namens het bestuur aan iedereen een mooie zomer en fijne vakantie toegewenst.

José Escher

‘Vogelwacht Uden goes Bulgarije’

Onder deze noemer gaan we elk voorjaar naar een buitenlandse bestemming. Dit jaar zijn we van 7 tot en met 17 mei 2011 naar Bulgarije geweest met maar liefst 24 personen. We hebben een geweldige tijd gehad. Alvorens we dat van dag tot dag beschrijven iets meer over Bulgarije, zijn natuurgebieden en uiteraard de vogels.

Bulgarije

Bulgarije (Bulgaars: България, *Balgarija*), officieel de Republiek Bulgarije (Bulgaars: Република България, *Repoeblika Balgarija*), is een land in Zuidoost-Europa, gelegen in het oosten van de Balkan en ten zuiden van de rivier de Donau. Het land heeft een bevolking van 7.204.687 (2009) inwoners en een oppervlakte van 110.912 km². Sofia is de hoofdstad en met ruim 1,2 miljoen inwoners de grootste stad van het land. Andere belangrijke steden zijn Varna en Burgas (de belangrijkste havens aan de Zwarte Zee van Bulgarije), Plovdiv en Ruse.

Landschap

Het land is 110.910 km² groot en heeft een grote verscheidenheid aan landschappen. Zo heb je er de Zwarte Zeekust van 354 km lengte die van Turkije naar Roemenië loopt en bedekt is met vele inhammen. Maar ook de vallei van de rozen tussen het Balkan- en Sredna Gora gebergte. Vruchtbare vlakke valleien langs de Donau en andere rivieren. Grote gedeelten van het land zijn typisch Balkan, grote droge gedeelten die door schapen en geiten beweid worden. Bulgarije is een bergachtig land. De hoogste berg is de Musala (2.925 m) in het Rilagebergte gelegen ten zuiden van Sofia. Het landschap lijkt op de Alpen en bevat 130 pieken boven de 2.000 meter, gletsjervalleien, meren en druipsteengrotten. Verder naar het zuiden, in het Piringebergte is de op twee na hoogste berg gelegen (Vihren 2.914 meter). Het Balkangebied is weer geheel anders.

Hier is wel de langste bergketen van het land gesitueerd dwars door Bulgarije van Sofia naar de Zwarte Zeekust. Het heeft relatief lage bergen (hoogste punt Botev op 2.376 meter) en is zwaar bebost. Het oostelijk Rhodopesgebergte is bezaaid met een vriendelijke conifeerachtige begroeiing, terwijl het westelijke gebergte meer bergachtig is en wordt gedomineerd door de overblijfselen van vulkanische oorsprong.

Vogels van Bulgarije

De combinatie van berg-, laagland- en kustvogels in Bulgarije is overweldigend. Bedreigde vogels als Kroeskoppelikaan, Witoogeend, Keizerarend en Scharrelaar hebben belangrijke broedpopulaties in Bulgarije. Ook vogels die elders zeldzaam zijn in Europa komen in ruime aantallen voor in Bulgarije, zoals Vale Gierzwaluw, Veldrietzanger, Isabeltapuit, Bonte Tapuit en Balkanvliegenvanger. Bulgarije is een van de beste oostelijke

Kroeskoppelikaan (foto Marc Gottenbos)

landen voor roofvogels. Arendbuizerd, Balkansperwer, Slangearend, Dwergarend, Schreeuwarend, Keizerarend, Vale Gier en Aasgier broeden in Bulgarije. Tijdens de lentetrek kunnen tienduizenden Schreeuwarenden doortrekken. Ondanks dat de Monniksgier niet meer broedt in Bulgarije verschijnt de soort regelmatig in het Oostelijk Rhodopegebergte. Alle tien soorten Europese spechten komen hier voor. Wat te denken van Alpenheggemus, Strandleeuwerik, Witrugspecht (Lilfordi) en Drieteenspecht (Alpinus). Moerasjes langs de Zwarte Zeekust en de Donau herbergen kolonies van Zwarte Ibis, Lepelaar, Vorkstaartplevier en diverse reigersoorten. Deze gebieden zijn ook belangrijk voor trekvogels, zoals Roze Pelikaan en diverse roofvogels die in grote getale voorbij komen in het voorjaar. De hoge bergen hebben de alpenachtige vogelsoorten zoals Steenpatrijs, Rotskruiper, Alpenkauw, Alpengierzwaluw, Rotszwaluw en Notekraker. Andre opmerkelijke soorten die we kunnen tegenkomen zijn Rotsklever, Maskerklauwier, Griekse Spotvogel, Balkanbergfluit, Spaanse Mus en Zwartkopgors.

Hierbij het relaas van dag tot dag.

Zaterdag 7 mei 2011

We vertrokken met mooi weer om 13.00 uur vanaf de Groenhoeve om naar vliegveld Eindhoven te gaan. Om circa half vier zaten we alle 24 in het vliegtuig en stegen op richting Sofia. In het vliegtuig heeft Jan-Willem de deelnemers gevraagd hoeveel soorten we tijdens deze reis denken te gaan zien. De aantallen wisselden tussen 179 soorten (Mark van Els) en 209 soorten (José Escher). De verwachtingen zijn hoog! In Sofia was het weer iets minder als in Nederland, maar het was op dit moment droog. Jan zag direct enkele Vale Gierzwaluwen overkomen. Voordat we de drie busjes hadden en iedereen gesetteld was in zijn/haar busje was het al donker. In een vreemd land in het donker rijden is niet zo prettig, maar het eerste stuk was een prima snelweg. Bij Pazardzik zijn we de snelweg afgegaan en gingen we op zoek naar ons hotel. De navigatie moest ook nog aan het land wennen, maar na een stukje fout gereden te zijn, waarbij we een broedende Ooievaar in het straatlantaarnlicht gezien hebben, kwamen we aan bij het hotel.

Gauw eten, het was inmiddels al tien uur geweest. Het bier en de wijn lieten we ons goed smaken, zodat we met een volle buik het bed zijn ingegaan. Alvorens Peter en Jan-Willem de luiken dicht deden, hoorden we nog een Dwergooruil.

Zondag 8 mei 2011

Vandaag gaan we naar Trigrad en rijden het Rhodopegebergte in. Voor het ontbijt van acht uur waren al veel leden in het parkje grenzend aan het hotel te zien. Veel Putters, Turkse Tortels en zelfs een Wielewaal. Het weer was druilerig. Op de weg naar boven hebben we diverse stops. Bij een houtzagerij zagen we een Notekraker, Rouwmees, Geelgors en Boomleeuwerik. Iets verder boven op een pas zagen we een Beflijster, Zwarte Mees, Goudhaan en Roodpootvalk. Het heeft zelfs iets gesneeuwd. Bij een water aangekomen zagen we een Bosruiter en hoorden we eerst het geluid van een Grijskopspecht. Deze vogel ging vlakbij in een boom naast de weg zitten. De fotograferen maakten overuren. Overal waren Bonte Kraaien te zien. De wegen zijn hier zo slecht dat we al slalomend reden. Maar op een gegeven moment kulde het Jan-Willem toch en reden we in een kuil. De band sloeg meteen lek, zodat we de reserveband moesten aanspreken. In enkele minuten hadden we de auto leeg en was de reserveband eronder gelegd. We komen nou eenmaal voor het vogelen. We naderen de Trigrad kloof.

Trigrad Kloof

De Trigrad kloof is niet de enige plek in Bulgarije waar de Rotskruiper te zien is, het is wel de bekendste omdat de kalkstenen muren makkelijk te bereiken zijn zonder de bergen in te trekken. Slechtvalk, Alpengierzwaluw, Rotszwaluw, Roodstuitzwaluw, Waterspreeuw, Grote Gele Kwikstaart, Zwarte Roodstaart en Grijze Gors kunnen hier ook gezien worden. De kloof ligt in het westelijk Rhodopegebergte, wat totaal anders is als het oostelijk deel. We hadden echter pech, door het slechte weer waren alleen Slechtvalken en Raven te zien. We reden de kloof uit en zijn naar Yagodina gegaan. Hier hadden we nog iets tijd om voor het donker de omgeving te verkennen. Een schitterende omgeving, waar de tijd nog heeft stil gestaan. In hotel Yagodina was het goed toeven, wederom smaakte het eten en de bijbehorende alcoholica prima.

Rotskruiper (foto Marc Gottenbos)

Maandag 9 mei 2011

Vandaag hadden we een lange reis voor de boeg. Enkele fanatiekelingen waren al om 6.00 uur opgestaan. Bij het ontbijt kwamen de verhalen over een Dwergooruil en Europese Kanarie. Besloten werd om dit eerst te bekijken. Het Dwergooruiltje liet zich prachtig zien, ook hier zijn mooie plaatjes geschoten. Tijdens de wandeling door de velden zagen we ook Goudvink, Braamsluiper, Vuurgoudhaan en in het dal was de roep van de Bosuil goed te horen. Het weer was nu stukken beter, zodat besloten werd om toch eerst nog een bezoek te brengen aan de Trigrad kloof. En dit keer hadden we meer geluk, een tweetal exemplaren lieten zich mooi zien, ook hier zijn enkele mooie opnames van gemaakt. Boven in de kloof waren de Slechtvalken aan het jagen op onder andere de Vale Gierzwaluwen. Op weg naar het stuwmeer van Studen Kladenetz hebben we diverse stops gemaakt. Op een gegeven moment pakten we een verkeerde afslag en moesten omkeren.

We hadden echter meteen een Ortolaan in beeld, zodat iedereen de auto uit ging. Hier bleef het niet bij, Grauwe Gorzen zijn talrijk maar we zagen ook een Schreeuwardend, Buizerd en Arendbuizerd. Verderop nog Wespandief en Slangenarend. Het begon ook steeds warmer te worden. Kardzali is een redelijke plaats. Bij het verlaten van de stad hebben we even buiten de stad de omgeving gescand. Het leverde een Roodkopklauwier, Wielewaal en Grauwe Gors op. Nog iets verder zijn we rechtsaf gegaan en door een Turks sprekend dorpje gekomen. Iets buiten het dorp eindigde de weg en hadden we een mooi uitzicht op het stuwmeer. Voordat we hier aankwamen hadden we al enkele Zwarte Ooievaars in vlucht gezien en vlogen er veel Bijeneters. Aan het einde van de straat in het veld mooi een heleboel Spaanse Mussen te zien, maar ook een Isabeltapuit, Zwartkopgors en Balkan Gele Kwikstaart. We waren in de buurt van ons onderkomen. Een Steenuil liet zich nog mooi zien. Het hotelcomplex Arda is schitterend gelegen in een bocht van de Arda.

Ortolaan (foto Marc Gottenbos)

Het hotelpersoneel kon echter geen woord Engels of Duits en wij geen Bulgaars. Communiceren was moeilijk. Maar toch kregen we duidelijk wanneer we gingen eten. Tijdens het eten stapte ook onze gids binnen, genaamd Iordan. Deze kon voortreffelijk Engels, zodat het communiceren weer makkelijk ging. De gids verbleef ook in dit hotel om morgenvroeg eerst een wandeling in de omgeving te maken en dan de hele dag met ons op pad te gaan.

Roodkopklauwier (foto Marc Gottenbos)

Dinsdag 10 mei 2011

Voordat we gingen ontbijten zijn we om zes uur met onze gids Iordan de omgeving wezen bekijken. Dit leverde de nodige Wielewalen op, maar ook al een Nachtzwaluw, IJsvogel en Sperwergrasmus. We gingen richting Madzharova, maar alvorens er te komen stopten we bij een steile rotswand. Hier broedde een Rotsklever, die we na enig speurwerk in en uit het gemetselde holletje zagen vliegen. Langs de Arda vloog een Balkansperwer.

Madzharovo

Iets oostelijker van Studen Kladenec ligt Madzharovo, een oud mijnwerkersdorp. Het dorp ligt rond de rivier in de heuvels van het oostelijk Rhodopegebergte.

Broedvogels zijn hier onder andere Zwarte Ooievaar, Vale en Aasgier, Slangarend, Dwergarend, Wespandief, Arendbuizerd, Rode en Blauwe Rotslijster, Sperwergrasmus, Orpheusgrasmus, Kleine Zwartkop, Baardgrasmus, Cirlgors, Grijze Gors, Rotszwaluw, Roodstuitzwaluw, Blonde Tapuit, Rotsklever en Rouwmees. Dwergooruil, Steenuil en Syrische Bonte Specht zijn in het dorp te zien.

De hellingen en rotsen van Kovan Kaya langs de rivier van het dorp zijn goed voor Vale Gier, Rode en Blauwe Rotslijster, Blonde Tapuit, Rotsklever, Rotszwaluw, Roodstuitzwaluw, Alpengierzwaluw en Grijsze Gors. In de lente is er vogeltrek langs de rivier te zien. Roofvogels die hier doortrekken zijn onder andere Visarend, Zwarte Wouw, Schreeuwarend, Dwergarend, Bruine en Grauwe Kiekendief, Balkansperwer en Roodpootvalk.

Vale Gier (foto Marc Gottenbos)

De Bulgaarse Vogelbescherming heeft iets voor Madzharova een gierencentrum ingericht. Op de steile rotsen broeden Vale Gieren die vanuit een schuilhut goed te zien zijn en tevens wordt er op gezette tijden aas uitgelegd. Voordat je bij de schuilhut komt loop je door een bos waar de Balkanbergfluiters mooi te zien was. We hadden nog meer geluk, alle giersoorten, Vale Gier, Aasgier en zelfs de Monniksgier waren aanwezig. We hebben in het bezoekerscentrum gegeten, wat helaas vrij lang duurde. Normaal zijn we gewend om te picknicken langs de weg, wat veel sneller gaat en zeker zo gezellig is. Langs de Arda maakten we nog een stop en hier zagen we prachtige vogels. Wat te denken van Oostelijke Blonde Tapuit, Blauwe Rotslijster, Aziatische Steenpatrijs en een Arendsbuizerd op nest. Weer iets verder een stop waar we de Sperwergrasmus gezien hebben. Het werd al later en we moesten naar Topolovgrad. Voordat we hier arriveerden zou de gids ons nog naar een plek leiden waar Maskerklauwieren te zien zouden zijn. We wisten via internet al in de buurt een plek van deze soort. De gids reed hieraan voorbij. Een kilometer of vijf verder werd gestopt. Het weer dreigde wel, er kwam een onweersbui opzetten. Flink gezocht helaas geen gezien. We namen afscheid van Iordan en gingen naar Topolovgrad in stromende regen en slalomend om de diverse gaten in de weg te ontwijken. Snel hadden we het hotel Sakar gevonden en konden we dineren. Na het diner werden de diverse waarnemingen weer genoteerd onder de bezielende leiding van Jan Verhoeven. De teller stond inmiddels op 143 soorten.

Woensdag 11 mei 2011

Vandaag gaan we richting Zwarte Zeekust. Maar eerst gaan we de omgeving van het Sakargebergte verkennen.

Sakargebergte

Het Sakargebergte ligt in het zuidoosten van Bulgarije tussen de rivieren Maritsa en Tundza. Het is meer een heuvelachtig gebied dan berggebied. De hoogste top is slechts 856 meter hoog (Visegrad). De combinatie van een gematigd mediterraan klimaat en de aanwezige begroeiing, welke afwisselend bestaat uit open terrein met lage struiken en eik- en loofbossen, maken van deze plek een ideale verblijfplaats voor tal van vogelsoorten. Sakar is de plek in Bulgarije om Zwartkopgors, Griekse Spotvogel, Orpheusgrasmus, Maskerklauwier en Keizerarend waar te nemen. In dit gebied broeden niet minder dan 3 koppels van laatstgenoemde vogel. Rond het hotel was voor het ontbijt begint al veel te zien.

De Hop en de Roodstuitzwaluw lieten zich mooi zien. Na het ontbijt zijn we terug gegaan naar Jeruzilamo om weer een poging te wagen om de Maskerklauwier te zien. Onderweg diverse stops waarbij Scharrelaars, Kalanderleeuwerikken, Kwartels en Wespendienven te zien waren. Op onze internetplek aangekomen zagen we al snel een Maskerklauwier. Maar liefst vier vogels gezien en zelfs het nest van de Maskerklauwier ontdekt. Ook van deze soort zijn geweldige opnames gemaakt. Via de snelweg zijn we het

Roodstuitzwaluw (foto Marc Gottenbos)

Sakargebergte weer ingereeden waarbij we in een vogelkijkhut gepicknickt hebben. Er verscheen een Schreeuwarend boven onze hoofden, zodat het eten even uitgesteld werd. Hierna gingen we naar Stiht, een plaatsje gelegen aan de Turkse grens. Aan de oude overblijfselen te zien (grenswachten, prikkeldraad) was dit vroeger verboden gebied. Nu is het een prachtig vogelterrein. Helaas reed Jan-Willem een slang dood, die lag te zonnen op de weg. Dit gebeurt vrij vaak, gezien de vele dode slangen die we gezien hebben. Er moest even gestopt worden, waarbij de Keizerarend zich mooi liet zien. Het waaide echter flink, zodat het stilhouden van de verrekijker niet eenvoudig was. Hier ook veel Ooievaars. In het gebied hebben we nog een water bezocht, waar Fuut, Dodaars, Zwarte Stern en zeer veel Oeverzwaluwen zaten. De weg verder ging voornamelijk door het bos. We hebben een stukje door het bos gelopen en zagen mooie orchideeën, maar ook een Grauwe Vliegenvanger en hoorden een Nachtzwaluw. In het donker arriveerden we in Burgas, Iets buiten Burgas lag ons hotel Pilchevi, in de buurt van de Zwarte Zee. Het avondeten stond klaar, waarbij een zelf gebrouwen aperitief voor de nodige maagtrekkingen zorgde. Uiteraard werd de stand weer opgemaakt.

Donderdag 12 mei

Voor het ontbijt waren al een aantal op pad geweest, die mooi de Vale Spotvogel en de Noordse Nachtegaal gezien hadden. Na het ontbijt zijn we eerst naar het Atanasovsko meer gereden.

Maskerklauwier (foto Marc Gottenbos)

Atanasovsko meer

Het Atanasovsko meer (1.700 ha) is een ondiep zoutmeer gelegen ten noordwesten van de stad Burgas. Dit wetland met de daar rond gelegen rietvelden en zoetwaterkanalen zijn het hele jaar door een aantrekkingskracht voor vogels. Het meer zelf ligt in de baan van de zogenaamde 'Via Pontica' migratieroute. De trekbaan tussen noord en zuid. Elk jaar passeren hier duizenden pelikanen, ooievaars, schreeuwarenden en Wespendienven. Sinds 1984 is dit een Ramsar site en het noordelijk deel van het meer werd uitgeroepen tot natuureservaat terwijl het zuidelijk deel een bufferzone vormt.

Nauwelijks de auto uit zagen we al weer Scharrelaars. We hebben een behoorlijke wandeling gemaakt langs de rietvelden en zagen onder andere; Grote Karekiet, Ralreiger, Wulp en Vorkstaartplevier. Terugrijdend bij een betoncentrale liet de Syrische Bonte Specht en een Kleine Torenvalk zich mooi zien. We gingen naar het volgende meer het Burgasmeer, maar hebben eerst inkopen gedaan voor de picknick.

Scharrelaar (foto Marc Gottenbos)

Burgas of Vaya meer

Dit grote meer is 9,6 kilometer lang en maximaal 4,5 kilometer breed (2.760 ha).

Het ligt aan de rand van Burgas en tegen een triest ogend industriegebied. Maar weinig industriegebieden hebben

zo'n vogeleldorado te bieden. Weg van de drukke hoofdweg zijn de oevers aan de oostzijde met riet bezet. In het zuidwesten zijn slikvelden en bosjes. Dwergaalscholver, Wouwaap, Kwak, Ralreiger, Purperreiger, Kleine Zilverreiger, Lepelaar, Zwarte Ibis, Witoogeend, Snor, Kleine Karekiet en Grote Karekiet vinden het brakwater aantrekkelijk. Het aantal steltlopers hangt af van de waterhoogte. Steltkluut en Kluut broeden er. Zwarte Ruiter, Poelruiter, Witgat en Kemphaan zijn talrijk in de lente. Het op het eerste gezicht niet aantrekkelijke gebied is in feite de beste plek in Bulgarije voor de beide pelikanen. Grote groepen van Roze Pelikanen verblijven hier tijdens de trek en vaak zitten er ook nog enkele Kroeskoppelikanen tussen.

Bij de eerste stop in Burgas langs een drukke weg zagen we Ralreiger, Wouwaap, Kroeskoppelikaan, Kwak, Vissief en Dwergstern. Besloten werd om naar Gorno Ezerovo te gaan om de plas van die zijde te bekijken. Hier staat echter veel riet, waardoor je niet zo dicht bij het water kan komen. Iets voorbij deze plaats gaat de weg omhoog en heb je een beter zicht op de plas. Vandaag was de trek van de Boomvalken aan de gang. Op een gegeven moment hingen er twintig boven onze hoofden. Er zat een Buidelmees in het riet. Van hieruit gingen we naar het Mandra meer en de Poda lagune.

Mandra meer

Dit is het zuidelijkst gelegen meer van de drie grote meren rondom Burgas. Het voormalige brakwatermeer gevoed door verschillende rivieren en de zee, werd in 1963 afgesloten van de zee door een dam. Momenteel is Mandra een zoetwatermeer van 8 kilometer lang en maximum 1,3 kilometer breed (3.884 ha). Door de afsluiting verdwenen naast de ondiepe meertjes en de rietvelden tevens de geschikte broedplaatsen voor duizenden riet- en watervogels.

Poda lagune

Deze uitstekende plek behoorde vroeger tot het oostelijke punt van het Mandrameer en is circa 100 ha. In de lente zijn in het riet kolonies te ontdekken van de volgende soorten: Kwak, Purperreiger, Kleine Zilverreiger, Lepelaar en Zwarte Ibis. Er zijn drijvende nesten waar Grote Stern, Vissief en Dwergstern op broeden. Ook Tureluur en Kluut broeden hier. Dit alles kan vanaf een uitkijktoren op het bezoekerscentrum gade geslagen worden. Andere soorten die in de lente hier gezien kunnen worden zijn Dwergaalscholver, Klein Waterhoen, Waterral, Geelpootmeeuw, Dunsnavelmeeuw, Zwartkopmeeuw, Witwangstern, Vorkstaartplevier, verschillende steltlopersoorten en Cetti's Zanger.

De niet meer in gebruik zijnde elektrische masten worden meestal bewoond door Aalscholvers. Ondanks dat ze hier niet broeden, zijn vaak Rosse Pelikaan en Kroeskoppelikaan te zien. Poda is op zijn best tijdens de trek voor wadvogels, sterns, meeuwen en roofvogels.

Bij het bezoekerscentrum van de Bulgaarse Vogelbescherming hebben we eerst gepicknickt. Een aantal is direct het gebied ingewandeld, terwijl een enkeling eerst boven op de uitkijktoren van het bezoekerscentrum het hele gebied aanschouwde. Dwergaalscholvers broeden volop. Ook was een broedende Zeearend van hieruit te zien. Aalscholvers, Visdiefjes, Zwarte Sterns, Witwangsterns en Witvleugelsterns vlogen af en aan. De wandeling in het gebied leidt naar de Zwarte Zeekust. We zagen onder andere Zilverplevier, Krombekstrandloper, Krooneend, Witoogeend, Terekruiter, en Baardman. Een geweldig gebied, dat door de Bulgaarse Vogelbescherming met zijn weinige middelen goed beheerd wordt. We hadden nog tijd, zodat we naar het meer van Alepu zijn gegaan. Dit ligt aan de Zwarte Zeekust in een toeristische omgeving. Hier zagen we een Parelduiker op zee en waren Strandplevieren mooi te zien. Ook de Boomkikker hadden we in het vizier. We zijn weer teruggedrennen naar Burgas en hebben nog even gestopt bij een uitkijplek van het Atanasovsko meer. De Zwarte Ruiter en Kluut leverde dit op. Bij het avondeten weer in hotel Pilchevi misten we de sterke drank, maar de stand kwam op 203 soorten te staan. Waarbij bijna alle deelnemers al niet meer in de race waren voor een prijs.

Vrijdag 13 mei 2011

Na het ontbijt zijn we eerst teruggedrennen naar Burgas om bij een kijplek langs de grote weg nog het Atanasovsko meer over te kijken. Aan deze zijde lagen allerlei slikvelden. Met de auto konden we iets omlaag rijden en hadden we enigszins beschutting van een vissershutje.

Voorzichtig de auto uitsluitend hadden we een geweldig gezicht op de vele wadvogeltjes die hier zaten. Temmincks Strandloper, Kleine Strandloper, Krombekstrandloper en zelfs nog een Kanoet, die hier zeldzaam is, hebben we mogen noteren en mogen fotograferen. Hierna werd koers gezet naar het noorden. Iets buiten Burgas ligt het Pomoriemeer. Hier hebben we de auto geparkeerd, wat Dwergmeeuwen, Zwarte Sterns en Witvleugelsterns opleverde. Toen we wilden vertrekken kwam een grote groep Roze Pelikanen voorbij. We zijn de binnenlanden ingedrennen om naar de Dyulinski pas te gaan. Dit is een goed vogeltrekpunt. Echter het hoogtepunt van de trek is al voorbij, zodat dit niet echt de moeite waard was. We hebben hier de boterham genuttigd, waarbij nog wel een grote groep Bijeneters voorbij kwam. Hierna zijn we naar Gorica gereden. In de bossen hebben we prachtig de Balkanvliegenvanger gezien. Dit is de plek in Bulgarije voor deze soort. Daarna zetten we koers naar het 25 kilometer verder gelegen Kamcija.

Krombekstrandloper (foto Marc Gottenbos)

Kamcija

Dit broekbos herbergt oude eiken, olmen en essen en is gelegen aan de rivier Kamcija. Het is de plek voor de Balkanvliegenvanger maar soms ook van de muggen. Het gemengde loof- en dennenbos is bezaaid met wegen, hotels, campings en restaurants. Toch kunnen hier alle zeven spechtensoorten gezien worden en de gewone bosvogels. Zwarte Ooievaar, Dwergooruil, en Rouwmees zitten hier ook. Het lange zandige strand ten noorden van de riviermonding is in de lente de moeite waard voor zwaluwen, piepers, kwikstaarten en tapuiten die hier doortrekken. Wij kwamen aan en zagen meteen de Middelste Bonte Specht. De Kamcija langs gelopen naar de Zwarte Zee, wat maar een kort stukje was, leverde niet veel bijzonders op. Teruggekomen bij de auto's zagen we een Balkanvliegenvanger, Grijskopspecht en werd de holte ontdekt van een Kleine Bonte Specht. We moesten nog een eind naar Kavarna. Op tijd kwamen we aan in Kavarna, zodat besloten werd om snel nog een bezoek aan Kaap Kaliakra te brengen.

Grijskopspecht (foto Marc Gottenbos)

Kaap Kaliakra

De variatie aan vogels op deze twee kilometer lange landtong is opmerkelijk. Dit komt door de grote diversiteit aan landschappen. Vanuit Balgarevo rijden we naar de kaap en zien we de eerste struiken voordat het steppeachtige landschap opdoemt. Hier zijn Roodpootvalk, Sakervalk, Arendsbuizerd, Griel, Kalanderleeuwerik, Kortteenleeuwerik, Duinpieper, Kleine Klapexster, Hop, Izabeltapuit, Blonde tapuit, en Zwartkopgors te zien. Meestal zijn er ook groepen van Rosse Spreeuw waar te nemen. Het ravijn aan de linkerzijde herbergt een Oehoe. Iets verder bij de ruïnes en de parkeerplaats bevinden zich kliffen die goed zijn voor Bonte Tapuit en Alpengierzwaluw. Kuifaalscholvers zitten op de rotsen zo'n zestig meter naar beneden. Een pad rechts van de gebouwen leidt tot een café en naar de uiterste punt van de kaap. Palen en netten voor de kust zijn bezet door meeuwen en sterns. Kaliakra is een flessenhals waar vaak vogels tijdens de trek even uitrusten. Kleine Vliegenvanger en diverse zangers kunnen in grote getale aanwezig zijn. Ons bezoekje in de schemering leverde al de volgende soorten op: Sperwergrasmus, Bonte Tapuit, Wielewaal en Hop. Dat belooft wat voor morgen. Ons hotel Venera was wat moeilijk te bereiken voor de navigatie. Na enig navraag bereikten we het prachtig gelegen hotel. We werden hartelijk onthaald, het eten en drinken ging er uitstekend in.

Zaterdag 14 mei 2011

Het hotel lag pal aan de kust op een helling, zodat we vanuit het hotel prachtig over de Zwarte Zee konden kijken. Voor het ontbijt konden we al de trek bekijken van Wielewalen, Zwarte Ibis en Vale Spotvogel. Peter Vlamings wist te melden dat er hier meer Wielewalen zaten dan Merels!. We hebben snel ontbeten om zo al vroeg naar de Kaap te kunnen gaan. De dag begon al goed met enkele Grielen en Kalanderleeuweriken. Een Haas sprintte voorbij. Op de Kaap ligt een oude nederzetting die bezocht kan worden. Er wordt wel entree geheven, zodat ook wij de tolpoort doorgingen. Voor ons is het echter meer te doen om de vogels dan om de ruïnes. Iets voorbij de slagboom had je een rij bosjes.

Hier was volop vogeltrek te bewonderen. Vandaag stonden blijkbaar de vliegenvangers op het programma. Grauwe Vliegenvanger, Bonte Vliegenvanger en Kleine Vliegenvanger lieten zich volop en in groten getale zien, met daartussen enkele Sperwergrasmussen. Bij de ruïnes moet de Bonte Tapuit zitten en jawel hoor. Op het hoogste punt kijk je diep naar beneden en daar zaten de beloofde Kuifaalscholvers. De enige plaats in Bulgarije waar je deze soort kan zien. Er vloog een Roodpootvalk over die vergezeld werden door vele Alpengierzwaluwen. We besloten om hier de groepsfoto te maken, het duurde nog wel een poos voordat iedereen aanwezig was en de foto gemaakt kon worden. Terug naar Kavarna hebben we de auto's weer vol getankt en de nodige proviand ingeslagen. Op weg naar Darankulak.

De deelnemers aan de excursie naar Bulgarije (7 t/m 17 mei 2011)

Darankulak

Dit natuurlijke kustwetland is gescheiden van de zee door een rij duinen en kan verdeeld worden in drie hoofdgroepen, het zogenaamde Arendenmoeras in het noorden, het grote brakwatermeer in het midden en rietmoeras in het zuidoosten. Dwergaalscholver is het hele jaar hier te zien. Broedvogels zijn Roerdomp, Wouwaap, Purperreiger, Witoogeend, Vorkstaartplevier, Bruine Kiekendief, Snor, Zwartkoprietzanger, Bosrietzanger, Kleine Karekiet, en Grote Karekiet. Maar de grootste reden om hier naar toe te gaan is de Veldrietzanger, die hier gemakkelijk te zien is. De beide pelikaansoorten worden ook vaak gezien. Dwergstern, Kleine Plevier, en Strandplevier nestelen in de duinen. In de omgeving zijn Griel, Scharrelaar, Bijeneter, Kleine Klapekster, Balkankwikstaart. Kalanderleeuwerik, Kortteenleeuwerik, Vale Spotvogel, Spaanse Mus en Zwartkopgors. In de trektijd is alles mogelijk, Roze Pelikaan, Dwergaalscholver en Witoogeend zijn algemeen in de lente. Aangekomen in het gebied hebben we eerst de nodige boterhammen ingeslagen. Het was warm en de boterhammen smaakten prima. In de velden rondom waren Kalanderleeuweriken en Kortteenleeuweriken te zien. Camping Kopmoc aan de kust zou het mooiste punt zijn. Onderweg verschillende Scharrelaars, maar ook weer veel vliegenvangers. Bij de camping de auto geparkeerd en het duin ingelopen. We zagen meteen een Wouwaap en Ralreigers. In de bomen verderop zit een grote kolonie Dwergaalscholvers. Het riet voor ons is bijzonder interessant: Grote Karekiet, Snor en de zeldzame Veldrietzanger in een blik te zien. Ongetwijfeld zijn er prachtige foto's gemaakt. We hebben een hele tijd genoten van dit schouwspel. Het werd al later en we wilden ook nog naar Sabla.

Sabla

Dit is een complex van drie brakwatermeren, Sabla, Ezerets en Tuzla (het meest zoute) afgescheiden van de Zwarte Zee door zandduinen. Sabla en Ezerets zijn door een kanaal met elkaar verbonden. De omgeving bestaat uit water, grote rietvelden, zoutmoerassen, slikvelden, duinen en weiland. Deze mix van biotopen heeft voor een grote variatie aan broedvogels gezorgd, zoals Wouwaap, Roerdomp, Witoogeend, Casarca, Klein Waterhoen, Dwergstern, Rouwmees, Bosrietzanger, Snor, Grote Karekiet, en Veldrietzanger. We parkeerden de auto's weer bij een camping. Hier hadden we een prachtig zicht over een plas die pal aan de zee ligt. Er was zelfs een verhoging gemaakt zodat over het riet gekeken kon worden. Witkopeend, Winter- en Zomertaling, Tafeleend, Pijlstaart, Dodaars, Purperreiger, Koekoek en zelfs in de schemer mooi een Klein Waterhoen aan de voet van het riet. Snel terug naar Kavarna, want om 21.00 uur zou het eten opgediend worden. Deze dag had weer vele nieuwe vogels opgeleverd, zodat Jan tevreden is dat de stand op 222 soorten gekomen is. Niemand heeft dus de juiste soortenstand geraden.

Zondag 15 mei 2011

Voor het ontbijt kon vanaf het balkon van het hotel weer vogeltrek waargenomen worden. Maar ook een school dolfijnen die langs kwam, was goed te zien met de telescoop. Vandaag een heel eind rijden om naar Srebarna te gaan.

Srebarna natuurreserveaat

Srebarna is een overblijfsel van de eens talrijke meertjes langs de Donau. Het merengebied heeft rietvelden, steppen, wijnvelden en agrarisch landschap dat regelmatig onder water loopt. Een broekbos scheidt het meer van de Donau. Dit is de enige plek in Bulgarije waar de Kroeskoppelikaan broedt, maar ook soorten als Geoorde Fuut, Roodhalsfuut, Dwergaalscholver, Grote Zilverreiger, Kleine Zilverreiger, Purperreiger, Ralreiger, Kwak, Wouwaap, Lepelaar, Zwarte Ibis en Zeearend zijn hier te bewonderen. Ook broeden hier Krakeend, Zomertaling, Slobeend, Tafeleend en Witoogeend. Witwangstern is hier de algemene moerasstern. Het riet herbergt soorten als Waterral, Snor, Zwartkoprietzanger, Grote Karekiet en Baardman. In de omgeving kunnen volgende soorten voorkomen: Ooievaar, Zwarte Wouw, Bruine Kiekendief, Bijeneter, Hop, Kalandrleeuwerik, Kleine Klapekster, Balkan Orpheusgrasmus en Ortolaan. Dit is nog niet alles, Syrische Bonte Specht, Kleine Bonte Specht, Grijskopspecht, Groene en Zwarte Specht bevolken de omringende bossen. Er is ook een educatief centrum waar de nodige informatie te verkrijgen is over dit gebied. Onderweg zijn we eenmaal gestopt, wat opvalt is dat hier toch ook grootschalige landbouw bedreven wordt. Op de parkeerplaats voor Srebarna heb je een prachtig overzicht op de plas. Alles is echter wel ver weg. We zagen door de telescoop Kroeskoppelikanen die hier broeden en Witoogeenden. In het dorpje werden we omgeleid, er was blijkbaar iets cultureels te beleven. We hebben veel mensen in klederdracht gezien, die graag voor ons poseerden.

Zwartkopgors (foto Marc Gottenbos)

In een bocht van de weg zaten in een steile zandwand Bijeneters te broeden. Aangekomen bij het bezoekerscentrum, bleek dit dicht te zijn. We zijn naar beneden gelopen om dicht bij het water te komen. Het nestje van een broedende Buidelmees werd ontdekt en uiteraard ook de vogel. Veel Scharrelaars en Wielewalen. Een mooi gebied, maar als we geweten hadden dat dit de oogst was, waren we niet zo'n eind gereden. Na de picknick werd dan ook snel besloten om de Kaap nog te gaan bezoeken. Bij het open stuk net na Balgovera zagen we Kortteenleeuwerik en volop de zeldzame Kalandrleeuwerik. Bij de Kaap aangekomen ging elk busje zijn eigen weg. Wij hebben ons busje voor de slagboom gestald en zijn het veld ingelopen. Veel Spaanse Mussen en Kleine Vliegenvangers. Er zat een Zwartkopgors mooi in de top van een boom te fluiten. We konden de trek waarnemen van Kleine Zilverreigers en diverse Wespindieven. De Bonte Tapuiten aan de kust waren ook weer te zien. Op een gegeven moment was er paniek bij Annelies Timmerman. Annelies had een Velduil zien langskomen. Jan, Lies en Sandra ook. Het beestje was vlakbij in een bosje neergedaald. Na enige tijd konden wij allemaal (van busje 1) deze prachtige vogel zien, de rest heeft de Velduil gemist. Op de Kaap kun je naar beneden waar een watertje ligt tegen een rotswand. Volgens de boeken moet hier een Oehoe zitten. Wij noemden dit gebiedje het paradijs, zo mooi gelegen. Helaas Oehoe niet gezien, wel weer een Sperwergrasmus. Aan de kust weer een Parelduiker en Bonte Tapuiten. Of het afgesproken was, ontmoeten we iedereen weer in dit paradijs. In de schemer zijn we weer naar hotel Venera gereden.

Maandag 16 mei 2011

Alweer de voorlaatste dag. Het noodzakelijke terugrijden begon. Vandaag ontzettend lang in de auto gezeten. De eindbestemming is het museumdorp in Koprivistika. Bij Trojan zijn we de Trojanski Planina, een bergrug overgestoken. De pas ligt op 1.648 meter hoogte. Hier hebben we uiteraard gepauzeerd. Het was er wel behoorlijk koud. Dit leverde toch weer een nieuwe soort op de Waterpieper was hier mooi waar te nemen. Een aantal van ons is naar een gigantisch monument op de top van de pas gelopen. Als we iets vroeger in het seizoen zijn moet dit een mooie trekpost zijn. Voor broedvogels was het nu nog te vroeg. En verder om toch voor het donker in Koprivistika aan te komen. Dit lukte. We hadden zelfs nog even tijd om het dorpje te verkennen. Een zeer leuk dorpje uit hout opgetrokken. Door het dorpje loopt een watertje waar de Grote Gele Kwikstaart te zien was en uiteraard ook de Waterspreeuw, zelfs met jongen. Het eten in hotel Bashtina Kashta was uitstekend, maar moe door de reis zijn velen bijtijds het bed ingedoken. Morgenvroeg moeten we bijtijds aanrijden om het vliegtuig niet te missen.

Dinsdag 17 mei 2011

Voordat we richting Sofia gaan heeft iedereen het dorpje voor het ontbijt nog bekeken. Wat jammer dat we hier niet langer konden blijven. Zeer de moeite waard. We zagen bij het kerkhof heel toepasselijk Kruisbekken. Maar ook Goudhaan, Vuurgoudhaan, Appelvink en Goudvink lieten zich mooi zien. Maar de tijd drong, omdat we richting Sofia moesten. De auto's nog voltanken in de buurt van het vliegveld, iedereen afzetten en auto's inleveren. Het ging allemaal zeer voorspoedig, zodat we op tijd incheckten en met Wizz-air om 12.55 uur Sofia verlieten. De vlucht ging ook voorspoedig, zodat we een half uur eerder landden op Eindhoven, waar toch de meeste familieleden klaar stonden om ons huiswaarts te brengen. Een fantastische reis zat er weer op. De vele foto's zullen weer op een rij gezet worden, zodat we deze reis weer een keer in onze gedachten kunnen beleven en anderen kunnen laten zien dat vogelen in Bulgarije top is. We sloten af met maar liefst 228 soorten. Op www.observado.org zijn alle waarnemingen te zien. Tot volgend jaar. De bestemming is nog niet bekend, maar we zijn al weer bezig om een mooie week te bedenken.

Jan-Willem Hermans

Bijzondere Waarnemingen

Hierbij een greep uit de bijzondere waarnemingen in de periode van begin maart tot en met begin juni 2011. Dit voorjaar zijn er weer leuke soorten waargenomen. Mede dankzij de veelvuldig bemande telpost Brobbelbies-Zuid. Voor degene die het niet weet, op het begrazingsgebied is Gerard van Aalst in het voor- en najaar als trekteller te vinden. Begin maart heeft hij hier zelfs op een dag 682 overtrekkende Kraanvogels geteld. Vele Kraanvogels zijn dankzij de gunstige wind over zuid/oost Nederland getrokken. Willy Bergmans heeft op het Oventje zelfs 85 Kraanvogels aan de grond gezien. Op het begrazingsgebied is ook een koppel Raven gezien (zie foto). Deze Raven waren ruim een maand regelmatig gezien of gehoord. We hoopten nog op een broedgeval, maar helaas na eind april zijn ze niet meer waargenomen. Wil je op de hoogte blijven kijk regelmatig op onze site: www.vogelwachtuden.nl

Raaf

Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586.
E-mail: petervandebraak@gmail.com

Datum:	Aantal:	Soort:	Locatie:	Waarnemer:
04-03-2011	1	Goudplevier	Uden - Goorkens	Harry Claassen
06-03-2011	1	Houtsnip	Maashorst - Begrazingsgebied	Harry Claassen
08-03-2011	682	Kraanvogel	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
08-03-2011	85	Kraanvogel	Zeeland - Oventje	Willie Bergmans
15-03-2011	1	Waterpieper	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
18-03-2011	1	Zwartkopmeeuw	Erp - Tolstraat	Carel van der Sanden
19-03-2011	1	Rode Wouw	Maashorst - Brobbelbies	Leo Ballering
22-03-2011	1	Vuurgoudhaan	Uden - Melle	Luuk Wassenberg
27-03-2011	2	Raaf	Maashorst - Begrazingsgebied	Henk van den Acker
01-04-2011	1	Rouwkwikstaart	Dinther - Waterzuivering	Arend Vermaat
01-04-2011	1	Zwartkopmeeuw	Dinther - Waterzuivering	Arend Vermaat
05-04-2011	1	Vuurgoudhaan	Maashorst - Begrazingsgebied	Koen Rovers
13-04-2011	1	Beflijster	Maashorst - Begrazingsgebied	Joop Bergsma
15-04-2011	1	Nachtegaal	Uden - Loopkant/Liessent	Jan Verhoeven
16-04-2011	1	Bonte Strandloper	Maashorst - Begrazingsgebied	Gerard van Aalst
19-04-2011	1	Rode Wouw	Uden - Melle	Harry Claassen
21-04-2011	1	Braamsluiper	Maashorst - Beekdal	Marc Gottenbos
22-04-2011	1	Braamsluiper	Uden - Zuid	Peter van de Braak
22-04-2011	1	Nachtegaal	Nistelrode - Meuwel	Berry Setton
22-04-2011	3	Regenwulp	Maashorst - Hofmans Plassen	Jan Verhoeven
24-04-2011	1	Kemphaan	Maashorst - Begrazingsgebied	Jos van der Wijst
27-04-2011	1	Kraanvogel	Uden - Bedafse Bergen	Arend Vermaat
28-04-2011	1	Velduil	Maashorst - Telpost Zuid	Gerard van Aalst
01-05-2011	1	Zwarte Wouw	Maashorst - Telpost Zuid	Gerard van Aalst
04-05-2011	88	Noordse Kwikstaart	Maashorst - Telpost Zuid	Gerard van Aalst
06-05-2011	1	Engelse Kwikstaart	Maashorst - Telpost Zuid	Gerard van Aalst
11-05-2011	1	Velduil	Boekel - Kiesbeemd	Hans van den Heuvel
15-05-2011	1	Rietzanger	Veghel - Zuid-Willemsvaart	Leo Ballering
17-05-2011	1	Zwarte Wouw	Uden - Melle	Harry Claassen
19-05-2011	1	Grauwe Kiekendief	Maashorst - Brobbelbies	Jankees Schwiebbe
19-05-2011	1	Wielewaal	Maashorst - Slabroeks	Arend Vermaat
27-05-2011	1	Houtsnip	Veghel - Melven	Arend Vermaat
04-06-2011	4	Blauwborst	Veghel - Het Ham	Ton en Karin Hermans
05-06-2011	1	Wielewaal	Maashorst - Munse Heide	Jankees Schwiebbe

In gesprek met... 'Wil Verbossen'

Als we het hebben over leden die veel doen voor de vereniging, denk je niet meteen aan Wil Verbossen. Toch doet hij heel veel, maar dan meer achter de schermen en al jarenlang. Het is een gedreven man met veel liefde voor de natuur. In het grijze verleden heeft Margreet Hoefnagels hem eens geïnterviewd, maar door de jaren heen heeft hij verschillende nieuwe taken opgepakt binnen de club. Tijd dus voor een interview met hem!

Wil Verbossen in zijn geliefde tuin

Prachtige omgeving

Wil en Lies Verbossen wonen aan de Milsebaan in een prachtige woonomgeving. Hun achtertuin grenst aan het Duitse lijntje, de vroegere spoorlijn van Boxtel naar Wesel. De lijn verbond het Duitse Wesel met het Nederlandse Boxtel via Goch, Gennip, Uden Veghel en Schijndel. Het is de voormalige spoorbaan van de Noord-Brabantse-Duitse Spoorweg Maatschappij (NBDS). De sneltreinen passeerden station Uden met een snelheid van 120 km per uur. De meeste lokale treinen stopten wel in Uden. Deze stoptreinen waren voor Uden erg belangrijk voor het goederenvervoer, in verband met de veemarkten, de kersenveiling en de kunstmestfabriek van Coenen & Schoenmakers. Voor de aanleg van de spoordijk in Uden werd zand gewonnen uit het gebied nabij de Oude Millsebaan. De fraaie vijver 'de Kleuter' in Uden-oost is dus geen oorspronkelijk Brabants ven, maar ontstaan door zandafgraving. In 1946 werd de busdienst Veghel-Oeffelt via Uden geopend en daarna was het langzaamaan gedaan met het passagiersvervoer. Het personenvervoer werd officieel opgeheven in 1951. In 1976 kwam er nog één personentrein tot Uden; dat was de 'Leutexpress' (Carnaval). Het oprollen van de spoorbaan begon in 1976 bij Kruispunt Beugen. In 1988 werd het laatste deel van de spoorbaan in Uden verwijderd achter de flatgebouwen.

Een zichtbare herinnering rest op die plek (aan de Burenweg) in de vorm van een spoorwegovergang met Andreaskruisen en even verderop een speeltoestel in de vorm van een locomotief. Na de afsluiting van de spoorlijn werd de dijk in bezit genomen door diverse soorten planten en dieren. Het tracé vormt in het buitengebied van Uden nu een belangrijke ecologische verbindingszone. Wil en Lies hebben de grond gekocht van de gemeente. (bron: www.duitslijntje.eu).

In hun tuin zou je zo een korte excursie kunnen houden, er staan veel wilde planten en er broeden veel vogels en zelfs de eekhoorn heeft er vorig jaar jongen groot gebracht. Koningsvaren, vrouwenmantel, moerasspirea, zeggen, maar ook verschillende soorten orchideeën bloeien allemaal in hun tuin. Het lijkt wel een familiebedrijfje, want hun schoonzus en zoon wonen beiden in de huizen vlak naast hen en de tuinen lopen allemaal in elkaar over. Deze loopt achter hun huis nog ver door naar verschillende schuren, een kippenren en een grote moestuin. Ze eten veel zelf gekweekte groenten en fruit. Er is altijd wel werk in de tuin, hoewel ze proberen deze zo natuurlijk mogelijk te onderhouden. In deze droge tijd sproeien ze bijna niet, anders worden de planten maar lui. Ook de oorspronkelijke spoorbaan willen ze zoveel mogelijk in oude glorie herstellen. Als grens van hun tuin loopt er de oude spoorloot. Wil is nu vijf jaar thuis, hij ging met vervroegd pensioen en is pas vijfenzestig jaar geworden en heeft zijn eerste AOW ontvangen. Hij is zowel lid bij de Vogelwacht als bij het IVN. Bij het IVN wel wat langer, al vanaf 1983, samen met Lies is hij toen lid geworden. Lies is ook een bekend figuur binnen het IVN, ze heeft in maart na twaalf jaar afscheid genomen als bestuurlid en is uitgeroepen tot IVN-er van het jaar 2010. Ze is en blijft een actief IVN-lid en organiseert en gidst veel wandelingen en fietstochten. Hierdoor kent ze ook veel Vogelwachters. Op mijn vraag of ze iets zien in een fusie tussen IVN en Vogelwacht zegt Wil hier geen bezwaar tegen te hebben. Lies denkt dat het lastig wordt als landelijke vereniging. “Wij zijn al gefuseerd” is het commentaar van Lies, doelend op haar huwelijk met Wil. Als het er ooit van komt, zal het IVN de landelijke status moeten laten vallen, anders is het denk ik niet haalbaar. Wil heeft de Vogelwacht door de jaren heen groter zien worden, maar hij vindt dat het aantal actieve mensen niet zo veel meer geworden is. Het zijn toch veel dezelfde mensen die de vereniging laten draaien. Jammer genoeg komen nieuwe leden niet zo snel bij een werkgroep. Wil is nu bij de Vogelwacht een jaar of achttien lid. Hij is altijd met natuur opgegroeid, hij is op Bedaf geboren en had als kind uitzicht op het Annabos. De vogels waren dus niet vreemd voor hem.

Werkgroep stootvogels

Al een jaar of acht maakt Wil deel uit van de werkgroep stootvogels. Deze vogelgroep heeft hem altijd geboeid. Vooral de Wespendif vindt hij één van zijn favoriete vogels. Vol enthousiasme vertelt hij over het zoeken naar de Wespendif. Het is een beetje een stiekeme vogel, die pas laat in het seizoen in Nederland aankomt vanuit Afrika (half mei). Hij maakt bijna geen geluid en broedt meestal hoog in de toppen van bomen, zodat deze erg moeilijk te ontdekken is. Daarom houdt de Vogelwacht ieder jaar eind juli een ochtend om deze vogel te inventariseren.

Wespendif (foto Marc Gottenbos)

Rond die tijd zijn de kuikens geboren en moeten de ouders voedselvluchten maken. Dat is de beste tijd om deze vogel op te sporen. Het eerste broedsel in de Maashorst werd in 2002 ontdekt door Chris van Lieshout, de werkgroep was daar uiteraard erg blij mee. Daarna werd er ieder volgend jaar één of twee broedsels gevonden, na 2006 stakte het. Gelukkig werd er in 2010 weer een broedgeval gevonden. Het gerucht gaat dat er dit jaar eind juli een hoogwerker gebruikt gaat worden, zodat vanaf de bovenkant de bomen afgezocht kunnen worden. Wil zal daar zeker bij zijn, want hij vindt het een sport om de nesten te vinden. Vorig jaar zag hij steeds een Wespendif vliegen in het bos, na vier dagen heeft hij het nest gevonden met twee jongen op het nest. Achteraf bleek dat hij steeds eerst een stuk door het bos vloog, voordat hij te zien was. Dit doen ze om hun nest niet te verraden. De kenmerken van een Wespendif zijn: de bovenzijde is

Havik (foto Marc Gottenbos)

variabel van kleur, maar is meestal licht tot donker bruin, de onderzijde is witachtig met bruine vlekken, de kop is klein en grijs (duivenkop) en over de staart lopen drie brede dwarsbanden. De Wespendif lijkt vooral in de vlucht sterk op de Buizerd. De Wespendif is het best van de Buizerd te onderscheiden door de langere staart met drie brede dwarsbanden, de smallere vleugels en de lange hals. De kop van het mannetje is enigszins grijs van kleur. Grote insecten zoals bijen, wespen en hommels, maar ook hun larven vormen het belangrijkste voedsel van de Wespendif. Zijn neusgat is maar een smal gleufje, zodat de wespen en bijen daar niet in kunnen kruipen. Om dezelfde reden zijn ook de poten tot onderaan bedekt met

veren. Bij gebrek aan insecten jaagt de vogel ook op kleine dieren. Het is een schuwe vogel die zich maar zelden laat zien of horen. De vogel verrad zijn aanwezigheid in een gebied vaak door de restanten van uitgegraven wespennesten. Hij broedt in vrijwel geheel Europa, maar trekt in de winter naar tropisch Afrika.

Het lid zijn van de werkgroep stootvogels is niet vrijblijvend. Het is de bedoeling dat je een gebied afzoekt op nesten van stootvogels. Om te beginnen in de winter en vroeg in het voorjaar, als het blad nog niet aan de bomen zit. Lammy van Diepenbeek loopt soms met Wil mee, maar vaak gaat hij ook alleen op stap, omdat het soms lastig afspreken is. Als je steeds moet wachten tot de ander een keer kan, komt het er maar niet van. Als hij zelf tijd heeft, springt hij op de fiets en gaat naar 'zijn' gebied. Hij gebruikt de GPS-coördinaten om nesten gemakkelijker terug te vinden. Op dit moment heeft hij drie Haviken, een Sperwer en een Buizerd in zijn gebied. Sperwers kun je vrij gemakkelijk ontdekken, want die ruien op het nest. Dan vind je ruipennen onder het nest. Als ze broeden hoeven ze toch bijna niet te vliegen en krijgt het vrouwtje prooiën aangeboden door het mannetje. Ook plukplaatsen verraden soms een nest. Dit jaar is blijkbaar een slecht muizenjaar, want hij heeft nog niet één Torenavalk. Het gebied van Wil strekt zich uit van de Lange Goorstraat tot aan de Blokhut, een gebied met voornamelijk bos. Hij heeft het gebied van Sandra er nog bij gekregen, een flink gebied dus. Spiegelstokken gebruikt hij niet vaak, omdat de nesten vaak erg hoog liggen. Iedere groep heeft een spiegelstok, deze heeft de club geschonken gekregen van de Vogelbescherming enkele jaren geleden. De nestkaarten met alle broedgegevens moet hij zelf invullen op de computer.

Werkgroep senioren

Sinds korte tijd heeft Wil het stokje overgenomen van Johan van Roosmalen en is hij coördinator van de werkgroep senioren. Iedere maandagochtend, van negen tot half twaalf, weer of geen weer, gaat er een groep senioren aan de wandel. Ze starten meestal vanaf het informatiebord aan de Udense Dreef/Vijverweg. Dit doen ze al vele jaren en er is een vaste kern die iedere maandag komt. Op de lijst van deelnemers staan wel dertig namen, maar die zijn er nooit allemaal tegelijk. Het zijn voornamelijk 55-plussers die niet meer werken. Ze bezoeken meestal om en om drie gebieden: de Slabroekse Heide, het Begrazingsgebied en de Drie Vennen. Ook gaan ze soms naar Landgoed de Tongelaar, het Esters Broek of de toren bij Haren. Het is een mooie manier om de week te beginnen. En ook tijdens deze wandelingen blijft Wil natuurlijk attent op het vinden van misschien wel nieuwe nesten van stootvogels.

Andere hobby's

Naast deze taken, die toch al heel wat tijd in beslag nemen, is Wil ook opa van drie kleinkinderen. Een meisje van drie en een tweeling van een paar maanden, alle drie uit hetzelfde gezin. Die wonen allemaal in Uden en komen regelmatig op bezoek. Het meisje van drie wordt met de natuur vertrouwd gemaakt; ze kan zich uitleven in de grote tuin van opa en oma. Laatst kwam ze binnen met een veer in haar handje; "dit is een veer van een Sperwer oma". Welk kind van drie zegt al zulke dingen?

Ze gaan met vakantie graag naar Zwitserland. Daar heeft Lies een jaar gewerkt en ze komen nog minstens een keer per jaar terug om vrienden te bezoeken. Ze houden van bergwandelingen en niet zo van warme landen of strand. Ze zijn zelfs een keer op de fiets naar Zwitserland gegaan. Heel de route hadden ze van te voren uitgestippeld; overdag fietsen en 's avonds op zoek naar een hotelletje. Een flinke tocht, maar ze hebben het gehaald.

Wil is ook al jaren actief bij het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden en praktisch altijd aanwezig. Verder is Wil nog actief bij de Heemkundekring en is hij lid van de genealogische vereniging. Voor het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) vertaalt hij oude aktes. Deze zijn van origine bijna niet leesbaar door het moeilijke schrift met veel krullen en halen, Wil herschrijft ze, zodat ze wel weer leesbaar zijn. Hij heeft ook verschillende familiestambomen gemaakt. Zowel Wil als Lies zijn geïnteresseerd in de historie van hun woonomgeving. Lies maakt tijdens het gidsen ook veel gebruik van haar kennis hierover.

Al met al een zeer actief echtpaar, vooral op het gebied van natuur. Het zijn echte levensgenieters en we hopen dat ze dat nog heel lang kunnen blijven doen samen!

Liesbeth Verkaar

Sperwer (foto John Hermans)

Overleg IVN en Vogelwacht met Gemeente

Op 15 maart hebben Nico Ettema, Jan-Willem Hermans, Willem Peters en Joep van Lieshout weer overleg gehad met de gemeente. Diverse nieuwe onderwerpen stonden op de agenda. Ook de lopende zaken uit de vorige overleggen werden besproken, maar deze zijn in dit verslag niet opgenomen.

* **Ontwikkelingen Uden Noord**

- In Uden Noord zijn diverse ontwikkelingen gaande, het ziekenhuis en hotel Van de Valk. Voor deelgebied I (ziekenhuis) zijn mitigerende maatregelen genomen voor de vleermuis en Steenuil. Toch zal de natuur onder druk komen staan door de toekomstige ontwikkelingen. De recreatiedruk op de Maashorst zal sterk toenemen. De das foerageert nu al op de golfbaan wat blijkt uit de beschadigingen aan de grasmat. Tevens jaagt hier de Kerkuil. Er is ook sprake van een recreatieve poort ten noorden van het ziekenhuis. De natuurverenigingen zijn voorstander van uitbreiden van de Maashorst door het saneren van de golfbaan. De voorgestelde uitbreiding van de golfbaan in Nistelrode en de aanleg van een regionale grote golfbaan Princepeel zou de golfbaan de Leemskuilen overbodig maken.

Overleg: Volgens de gemeente is de golfbaan particulier initiatief en van saneren is op dit moment geen sprake. Ook de recreatieve poort is niet aan de orde en als er een komt is die gepland bij Van de Berg en niet op de golfbaan. (Opmerking: vorige week is een poort geopend van de Mastworp op het terrein van de Vrije Teugel). Deelgebied I van Uden Noord is definitief, de plannen voor deelgebied II en III zijn nog niet vastgesteld. Er zijn op dit moment workshops gaande waaraan ook de natuurverenigingen deelnemen. De natuurverenigingen maken zich ook zorgen over waterhuishouding richting de wijst bij hotel Van de Valk.

* **Kleine bosjes en singels**

- De provincie heeft vorig jaar 1.500 kleine bosjes (in totaal 800 ha) van de Ecologische Hoofdstructuur gehaald. In Uden zijn er dat maar liefst vijftientig. Deze bosjes staan op de bestemmingsplankaart nog veelal als bos of singelelement aangemerkt, maar wij zien dat er aan geknaagd wordt. Er zijn er ook al enkele verdwenen. Wij zijn van mening dat de gemeente met betrekking tot de kleine landschapselementen meer beschermend en handhavend moet optreden. De ruilverkavelingsingels in Uden zijn voor 50% van de gemeente en voor 50% van Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer wil deze graag overdragen aan de lokale overheid. Hoe staat de gemeente Uden hiertegenover?

Overleg Staatbosbeheer en ook de gemeente hebben een bezuinigingsopdracht. Dat heeft nog geen effect op het groenbeheer van de singels. Als er gesprekken komen over overname dan moet volgens Wim Althuisen de gemeente vooraan staan. Liever geen versnippering over particulieren. Uitgangspunt van de gemeente is dat ook de kleine landschapselementen beschermd moeten worden. Bosjes vallen onder de boswet en zijn zodoende beschermd. Een overweging is om een landschapsbeheersstichting op te richten voor het buitengebied bestaande uit de gemeente, ZLTO en natuurverenigingen. De stichting kan dan subsidie krijgen van Brussel, rijk, gemeente en waterschappen.

* **Kommavlinder**

- De gemeente Uden wil in het kader van de Biodiversiteit/Countdown 2010 de Kommavlinder als beschermsort gaan helpen.

De natuurverenigingen hebben deze soort in overleg met de provincie voorgedragen. Een actieplan is in concept aangeboden aan de gemeente.

Overleg: *Het overleg met de projectleider bij de gemeente verloopt goed. Volgens de gemeente moet het actieplan meer zijn dan een uitvoeringsplan. Er moet ook aan communicatie gedacht worden. Het actieplan moet naar het college liefst met de mogelijkheden voor subsidie bij de provincie. Het actieplan zal gefinancierd worden als onderdeel van het landschapsbeleidsplan. Nico en Willem hebben hierover reeds twee overleggen gevoerd met de projectleider.*

Kommavlinder

* **Planten nu**

- De gemeente ondersteunt het regionale initiatief Planten Nu. De natuurverenigingen zijn blij met elke vorm van onderhoud en herstel van het Landschap. Deze regeling viel eerder binnen de landschapsregeling van onze provincie en werd in Uden grotendeels uitgevoerd door het VLU. VLU heeft bij het project aan de Derptweg ervaren dat de kennis bij Planten Nu niet geweldig is en dat de kwaliteit van het plantmateriaal onder de maat is. Dat kost dus onze Udense gemeenschap onnodig veel geld.

Overleg: *Dit is bedoeld als een signaal naar de gemeente en die zal daar zeker rekening mee houden. De gemeente is het om het even wie deze regeling wil trekken, of dat ZLTO, VLU of Planten Nu is. VLU zal overwegen deze activiteiten te adopteren.*

* **Vrije Teugel**

- Het voorontwerpbestemmingsplan 'De Vrije Teugel' ligt op dit moment ter inzage en er kunnen tot 23 maart inspraakreacties ingediend worden. De natuurverenigingen hebben nog een paar zorgpunten.

Overleg: *Zorgpunten zijn onder andere het vergroten van de recreatiedruk op het gebied en het gebruik van een deel van de bolle akker voor intensieve recreatie. Ook zijn de natuurverenigingen tegenstander van de nachtelijke recreatie in het natuurgebied. De natuurverenigingen zullen een zienswijze indienen.*

* **Vijver Baxter**

- Uit het rapport van de quickscan uitgevoerd door IVN/VWU blijkt dat dit een broedgebied van onder andere de IJsvogel is. Hoe serieus neemt de gemeente dit rapport? Ook zijn er geruchten dat de vijver al verkocht is. Wat is het waarheidsgehalte van die geruchten?

Overleg: Volgens de gemeente zijn de ontwikkelingen bij de Baxter vijver op de lange baan geschoven. Als er ontwikkelingen plaats zouden vinden, moet er rekening gehouden worden met de resultaten van de quickscan. Om in de toekomst de schijn van belangenverstrengeling te voorkomen zou, volgens de gemeente, in die gebieden waar ontwikkelingen op gang komen waar de natuurverenigingen niet blij mee zijn een quickscan niet uitgevoerd moeten worden door IVN/VWU

* **Groenhoeve**

- Het bosje bij de Groenhoeve is onder beheer van IVN/VWU. Het natuureducatieproject is van IVN/VWU/Kinderboerderij. Het bosje ziet er slordig uit en wordt oneigenlijk gebruikt. Op 14 maart heeft Willem Peters een plan gepresenteerd aan het stichtingsbestuur van de Groenhoeve voor aanpassing en beheer van het perceel. Er is een bezoek gepland van het college aan de kinderboerderij op 19 april. Het zou goed zijn als het plan dan door IVN/VWU gepresenteerd kan worden.

Joep van Lieshout

Excursie Maashorst Uden met Vogelaars in Opleiding

Donderdag 17 maart jongstleden zijn we begonnen met de vogelcursus welke gegeven wordt door de Vogelwacht Uden en omgeving. Na vijf theorieavonden in de Groenhoeve ging nu het echte werk beginnen. Op zondag 17 april stonden we om ongeveer acht uur met de cursisten op het grote parkeerterrein Slabroek voor onze eerste excursie door de Maashorst. Hier werd de groep gesplitst en zijn wij het veld ingegaan onder de zeer deskundige leiding van Liesbeth Verkaar en Jan van den Tillaart. Uiteraard alle vogelaars in opleiding in vogeltenue en voorzien van een verrekijker, vogelboekje, telescoop, brood, drinken en natuurlijk een goed humeur. Tijdens onze vier uur durende wandeling hebben we de volgende vogels gezien en/of gehoord.

Grasmus

Zwartkop, Groenling, Heggemus, Houtduif, Turkse Tortel, Holenduif, Staartmees, Leeuwerik, Vink, Kramsvogel, Winterkoning (kleine Jan), Kwikstaart, Gekraagde Roodstaart, Lijster, Specht (niet gezien, wel gehoord), Reetje (om 8.52 uur), Geelgors (deze gaf een lichte emotie bij Francine), Tjif Tjaf, Boomklever, Vlaamse Gaai, Boerenzwaluw, Fitus, Roodborst, Zwarte kraai, Raaf, Ekster, Haviknest (oud), Spreeuw, Boompieper, Spreeuw, Zwartkop, Bonte Vliegenvanger, Roodborsttapuit, Grasmus (dit is volgens Liesbeth de eerste dit jaar in de Maashorst), Kievit, Wilde Eend, Meerkoet, Gans, Buizerd, Merel.

Al met al waren wij als groep zeer onder de indruk van het aantal vogels die we gezien en / of gehoord hadden. Als vogelaars in opleiding hebben we genoten van de excursie in de Maashorst en zijn om ongeveer twaalf uur zeer voldaan huiswaarts gekeerd.

Notulist Henk van der Wijst

(Cursistengroep Liesbeth Verkaar en Jan van den Tillaart)

Bijzondere vondst in de tuin!

De natuur is toch altijd maar weer verrassend. Elk jaar zie ik wel weer nieuwe dingen, dingen die ik nog nooit eerder heb gezien. Dat is toch wel heel bijzonder. We wonen nu dertien jaar in ons huis in het buitengebied van Zeeland en dit jaar zijn er alweer drie heel bijzondere dingen in onze tuin te zien geweest.

De eerste ervaring is het zien van een libel die uit z'n huidje aan het kruipen is. Dus de larve die een libel wordt, echt een heel bijzondere ervaring. Sinds vorig jaar hebben we een grote vijver in de tuin en daardoor kunnen we dit soort bijzondere waarnemingen tegenwoordig gewoon in onze achtertuin doen.

Vorige week had ik een speciale waarneming van een doodgewone vogel. Het ging namelijk over Koolmezen. Wij hebben in de winter uitermate veel vetbollen gevoerd aan onze gevleugelde vrienden. Ze gingen er met bosjes doorheen, totdat het lente werd. De bollen hingen er nog wel, maar er werd niet meer van gegeten. Dat heeft zo'n maand geduurd, drie vetbollen in een ijzeren houder, niemand die er van at. Tot ik vorige week in de tuin zat en zag dat er steeds koolmezen in de buurt van de 'oude voedertafel' rondvlogen. Toen ik eens wat beter keek zag ik wat er gebeurde: pa of ma Koolmees hing aan de vetbol, peuterde iets eetbaars eruit en gaf dit aan de jongen die keurig op zo'n twintig centimeter afstand zaten te wachten. Binnen twee dagen waren de vetbollen helemaal op! Toch grappig hè, eerst werd er afgeraden om nog te voeren in de lente omdat de vogels hun jongen dan zaden zouden voeren die ze niet kunnen verteren. Inmiddels is dit advies ingetrokken en mag er gewoon het hele jaar door gevoerd worden. En dit is dus maar weer het bewijs: de vogels weten zelf echt wel wanneer ze hun jongen kunnen voeren met vet of zaden, dat doen ze pas nadat ze uitgevlogen zijn!

En dan hadden we afgelopen maandag een hele andere, maar ook unieke ervaring in de achtertuin. Er hing namelijk een vleermuis tegen de muur! Echt heel grappig om te zien, mijn dochter zei ineens: "Hé, mam, kijk eens, daar hangt een dood vogeltje tegen de muur, of zoiets". Nou, dat leek me raar een dood vogeltje tegen een muur. Maar een vleermuis tegen een muur, op klaarlichte dag, vond ik toch ook wel vreemd. Toch was het echt een vleermuis, een Grootoorvleermuis want zijn oren waren wel zo groot als de helft van zijn lijf. We hebben hem prachtig kunnen bekijken door de telescoop en ook een aantal mooie foto's en filmpjes gemaakt. Dat laatste was prachtig omdat hij twee keer begon te kruipen langs de muur om vervolgens een stukje hoger stil te gaan hangen. Na een half uur hing ie nog steeds op dezelfde plek maar na een uur was ie verdwenen. Toen hing hij ook pal in de zon, dus dat was kennelijk toch iets te warm.

***Grootoorvleermuis,
(foto Jolanda Rutten)***

Dit keer kon ik het weer niet laten om uitgebreid stil te staan bij mijn eigen ervaringen uit onze achtertuin. Het blijft leuk om deze ervaringen te delen met jullie!

Jolanda Rutten

Waarnemingen van ‘zeldzame soorten’ via Waarneming.nl

‘Dit is een bewerkte versie van een artikel dat eerder in de Brabantse nieuwsbrief SOVON voorjaar 2011 verscheen’

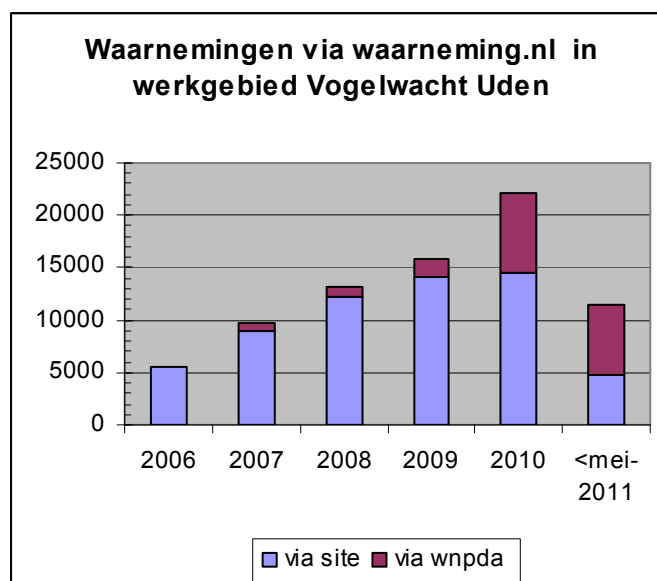
Binnen enkele jaren is www.waarneming.nl uitgegroeid tot een database waarin jaarlijks miljoenen flora- en faunawaarnemingen worden ingevoerd. Maar wat gebeurt daarmee en op welke manier zou er nog meer mee kunnen. Ik hoop met dit artikeltje, dat een bewerking is van een artikel dat eerder in de Brabantse nieuwsbrief Sovon voorjaar 2011 verscheen, waarnemers te bewegen om meer details in te vullen waardoor de waarnemingen die ingevoerd worden meer waarde krijgen voor monitoring of vervolgonderzoek..

Waarneming.nl groeit hard!

Waarneming.nl is een snel groeiende database. In het jaarverslag over 2010 door Mathijs Broere staat dat in 2010 bijna 3,4 miljoen waarnemingen werden ingevoerd op Waarneming.nl, door ruim 11.000 gebruikers. Dat zijn weer 600.000 waarnemingen meer dan in 2009 en meer dan 14x zoveel waarnemingen dan in 2005. Totaal kent de database van Waarneming.nl inmiddels meer dan 12 miljoen waarnemingen en er zijn tegen de 38.000 gebruikers. Verder vind je er meer dan 1,25 miljoen foto's en ruim 3.800 geluidsopnamen. Niet alleen het aantal waarnemers is het afgelopen jaar gestegen, ook het gemiddeld aantal waarnemingen dat een gebruiker invoert: in 2005 legde de gemiddelde actieve gebruiker nog 108 waarnemingen vast, tegen 303 in 2010.

Waarnemingen via je PDA

WnPDA groeit ook hard. Deze mobiele applicatie geeft de mogelijkheid om waarnemingen met een hoge precisie meteen in het veld vast te leggen. In 2010 werden 294.100 waarnemingen vastgelegd met behulp van WnPDA, door 286 mobiele gebruikers (gemiddeld 1.028 waarnemingen per PDA gebruiker in 2010); drie keer zoveel als de gemiddelde waarnemer. Binnen de Vogelwacht Uden zijn door Peter van de Braak deze kwaliteiten vroeg onderkend en hij heeft in 2010 het initiatief genomen om via marktplaats.nl tweedehands Mio® PDA's aan te schaffen. In de grafiek is duidelijk te zien wat voor effect de aanschaf van de PDA's gehad heeft op het aantal waarnemingen binnen het werkgebied van de Vogelwacht (meer dan 22.000 in 2010 verdeeld over 195 soorten). Mede door deze PDA's worden zoveel waarnemingen ingestuurd dat we gerust kunnen zeggen dat de waarnemingendichtheid van het werkgebied van de Vogelwacht één van de hoogste van het land is!

Deze groei is een goed teken. Het betekent dat Nederland in steeds meer detail wordt gevolgd qua flora en fauna. Meer gegevens kunnen leiden tot meer kennis over actuele verspreiding en aantallen, trends en meer. De nog steeds groeiende populariteit van Waarneming.nl laat zien dat mensen daar belang aan hechten en graag vastleggen wat ze waar zien. Door de jaren heen is een gestage toename te zien in het aantal waargenomen soorten. Dat ligt niet alleen aan de aantalswet: met meer ogen (waarnemers) zie je meer. Behalve een toename in kwantiteit van de waarnemers komt er ook steeds meer expertise in huis: op allerlei niveaus zijn er mensen die zich in de meest uiteenlopende organismen specialiseren.

Wat gebeurt er met die waarnemingen?

Veel waarnemers voeren waarnemingen in om hun 'lijstjes' bij te houden; anderen om, bijvoorbeeld via de Vogelwacht Uden site, medewaarnemers te informeren waar wat zit. Maar er gebeurt (nog) weinig structureel onderzoek met deze waarnemingen. SOVON Vogelonderzoek Nederland organiseert landelijke vogeltellingen en voert onderzoek uit ten behoeve van beheer, beleid en wetenschap. Naast coördinatie van dit signalerend onderzoek (monitoring van de vogelstand) voeren we ook verklarend onderzoek uit dat de gesignaleerde ontwikkelingen in de vogelstand tracht te doorgronden. Regelmatig krijgen SOVON-medewerkers van vogelaars die waarnemingen doorgeven via Waarneming.nl het bericht dat ze ervan uitgaan dat hun gegevens ook automatisch op de goede plek bij SOVON terecht komen, omdat SOVON en Waarneming.nl immers onderling gegevens uitwisselen." Dit is maar ten dele het geval, zoals hierna wordt uitgelegd. Er worden inderdaad gegevens uitgewisseld tussen beide organisaties, maar de 'losse waarnemingen' zoals verzameld door Waarneming.nl zijn maar voor een beperkt aantal toepassingen voor SOVON bruikbaar. Het gaat dan vooral om gegevens van zeldzame of bijzondere niet-broedvogels, die via het Bijzondere Soorten Project (BSP) worden gebruikt om fenologie, doortrekpatronen en indicatieve verspreiding vast te leggen. Daarnaast worden meldingen van een beperkt aantal zeer zeldzame broedvogels gebruikt voor het completeren van het landelijke verspreidingsbeeld en de schatting van de populatiegrootte, zoals gepresenteerd in de jaarlijkse SOVON Broedvogelrapporten.

SOVON richt zich op het in beeld brengen van de verspreiding en aantalsontwikkeling van alle vogels in Nederland. Daartoe organiseren we, veelal in samenwerking met CBS, verschillende meetnetten om de vinger aan de pols te houden van zowel de zeldzame als de algemene soorten, de broedende vogels, wintervogels etc. Ieder meetnet kent daarom zijn eigen specifieke aanpak. Kern van (bijna) al deze meetnetten is dat telgegevens verzameld worden die betrekking hebben op telgebieden (of -punten) met vaste begrenzingen, die met een vastgelegde frequentie en op afgesproken tijden gebiedsdekkend worden geteld. Op deze manier wordt niet alleen informatie verzameld over waar vogels wel zitten, maar ook over waar ze niet zitten, en waar de onderzoeksinspanning ontoereikend is om goede uitspraken over presentie of aantallen te doen. Deze informatie is essentieel voor een juiste interpretatie van verspreidingsbeelden en het betrouwbaar beschrijven van aantalsontwikkelingen. De meeste gegevens van Waarneming.nl voldoen niet aan deze criteria, en kunnen daarom niet worden gebruikt voor de verschillende SOVON-meetnetten. SOVON maakt dus in beperkte mate gebruik van 'losse waarnemingen'. Waarneming.nl is een prachtige plek om deze waarnemingen onder te brengen. Als u wilt dat SOVON zinvol gebruik kan maken van de door u ingevoerde waarnemingen voor de hierboven beschreven toepassingen is het noodzakelijk zoveel mogelijk informatie bij de waarneming op te geven. Veelal blijft het bij de vermelding van gedrag bij 'Ter plaatse'; dit is onvoldoende om bruikbaar te zijn voor SOVON.

Als voorbeeld volgt een waarneming van de Kleine Plevier in Waarneming.nl:
'Zandafgraving xxx. Kleine Plevier. 27 juni. 2ex. Ter plaatse'.

Voor de vaststelling van een territorium van Kleine Plevieren moeten volgens de broedvogelhandleiding twee waarnemingen van een individu of paartje gedaan worden die tien dagen uit elkaar liggen en waarvan één waarneming gedaan moet zijn tussen 15 mei en 15 juli. Uit dit gebied is alleen deze waarneming doorgegeven, onvoldoende om tot de vaststelling van een territorium over te gaan. De waarneming zou voor SOVON veel bruikbaar zijn als bijvoorbeeld van alarmerende vogels sprake zou zijn. Dat zijn veel hardere aanwijzingen voor de aanwezigheid van een territorium of een nest. Dat laatste blijkt bij deze waarneming inderdaad het geval te zijn, want 'alarmerend' is in het opmerkingenveld bijgeschreven. Voor een waarneming van een alarmerende Kleine Plevier is 1 waarneming tussen 15 mei en 15 juli al voldoende. Probleem is dat het ondoenlijk is om met informatie uit opmerkingenvelden om te gaan. Had de teller 'alarmerend' ingevuld bij gedrag dan was hij automatisch wel als aanvullend territorium meegenomen op de gegevens uit de meetnetten.

Ten slotte, als districtscoördinator van de zeldzame broedvogels (en kolonievogels) van Sovon krijg ik alle waarnemingen van Zeldzame Broedvogels die in Waarneming.nl zijn ingevoerd. In 2010 waren dat 2.189 waarnemingen. Daaruit heb ik toch nog 454 territoria weten te reconstrueren (zie tabel 1) waarvan het grootste deel eerder nog onbekend was. Dat lijkt veel maar omdat het merendeel van de waarnemingen onbruikbaar was: klee: 'onbekend', activiteit: 'ter plaatse' hadden dat er veel meer kunnen zijn of had er een hogere broedcode ingevuld kunnen worden!

Kleine Plevier

Tabel 1: Voorheen onbekende territoria van zeldzame broedvogels voor Oost-Brabant gehaald uit de database van Waarneming.nl over 2010.

Soort	Aantal	Hoogste broedcode	Uitleg broedcode
Brandgans	3	16	Nest met jongen gezien, of de jongen in het nest gehoord.
Canadese Gans	96	16	
Casarca	1	1	Waarneming van een volwassen individu tussen de datumgrenzen in geschikt broedbiotoop, zonder dat aanwijzing omtrent broeden werd verkregen.
Europese Kanarie	1	1	
Geelpootmeeuw	2	1	
Geoorde Fuut	12	16	
Grauwe Klauwier	2	4	Territoriumgedrag (zang, gevechten e.d.) op dezelfde plaats vastgesteld, op tenminste twee dagen, die meer dan tien dagen uit elkaar liggen.
Grote Gele Kwikstaart	8	16	
Grote Karekiet	2	4	
Heilige Ibis	1	3	Waarneming tussen de datumgrenzen van een paar in geschikt broedbiotoop.
IJsvogel	9	4	
Indische Gans	1	3	
Kerkuil	7	16	
Kleine Plevier	23	16	
Kluut	2	16	
Kolgans	1	3	
Kuifleeuwerik	1	4	
Middelste Bonte Specht	4	16	
Nachtzwaluw	129	16	
Ooievaar	3	16	
Orpheusspotvogel	1	2	Eenmalige waarneming tussen de datumgrenzen van zingend of baltsend individu in geschikt broedbiotoop.
Roerdomp	14	4	
Slechtvalken	7	16	
Smient	1	1	
Steenuil	123	16	

Samenvattend: Als u wilt dat SOVON (of een andere onderzoeksinstelling) uw losse waarnemingen van zeldzame soorten optimaal kan gebruiken binnen de meetnetten dan willen we vragen om gebruik te maken van de invoermogelijkheid via www.sovon.nl.

Als u toch kiest voor waarneming.nl, dan is dat op zich prima maar selecteer dan onder ‘activiteit’ wel zo nauwkeurig mogelijk wat waargenomen is, vooral activiteiten die op een (mogelijk) broedgeval wijzen. Het meeste hebben we natuurlijk aan telgegevens zoals verzameld onder de vlag van een van de SOVON meetnetten.

Leo Ballering, SOVON Districtscoördinator zeldzame broedvogels Brabant-Oost

Dialezing eigen werk

Als je dit leest zijn we al weer een eind op weg in dit jaar en komen de maanden oktober en november alweer dicht in de buurt. De dia-avonden (in de Groenhoeve) eigen werk komen dan ook weer dichterbij en daarom deze reminder. De tot op heden gevolgde procedure is dat er per avond maximaal vier deelnemers hun werk kunnen presenteren. (ongeveer een half uur per deelnemer). De totale presentatietijd is ongeveer twee uur. Nieuwelingen, dus mensen die zich voor de eerste keer aanmelden, hebben voorrang op mensen die al een keer hun werk gepresenteerd hebben. Een week voor de presentatie is er een probeer(test)avond, dan kijken we of de presentatie op de beschikbare apparatuur werkt. Er is dan nog een week om eventuele problemen op te lossen. Bij het maken van een presentatie kan ik ook ondersteuning geven, ik heb ervaring met Pinnacle, ProShow, Ashampoo, Slideshow en Wings. Al deze programma's lijken op elkaar, dus met nog een ander programma komen we er ook uit. Als je het prettig vindt om ondersteuning te krijgen, laat het me dan ruim van te voren weten. Om een heel lang verhaal kort te maken: er is niets zo leuk als een mooie ervaring met andere geïnteresseerden te delen.

Door dit verhaal hoop ik de drempel om mee te doen wat verlaagd te hebben of helemaal weggenomen. De data waarop het allemaal gaat gebeuren, zijn:

- Donderdag 13 oktober 2011;
- Donderdag 24 november 2011.

Dus mogelijkheden genoeg om je werk te delen met andere enthousiastelingen, hopelijk zijn er veel mensen die zich geroepen voelen om zich te melden.

Dat kan via email jaraats@kpnmail.nl of telefonisch 0413-369388.

Jacques Raats

Nieuws Oeverzwaluwenwerkgroep

Al jaren zitten er op het industrieterrein Goorkens tal van Oeverzwaluwen te nestelen. Dit jaar bij Van den Brand-Van Oort, eerdere jaren bij Van Berkel Compostering. Deze bedrijven hebben meestal wel grond in opslag liggen; wanneer de eerste oeverzwaluwen rondfladderen in deze omgeving en aanstalten maken om te gaan graven wordt er actie ondernomen. Met name Jan Verhoeven gaat dan meestal naar het desbetreffende bedrijf en in goed overleg worden er een paar hopen zand met rust gelaten, zodat de oeverzwaluwen hun gang kunnen gaan. Het resultaat van deze actie is dat we maar liefst 96 broedgaten telden, half juli. Hiermee compenseren we de resultaten van de huidige oeverzwaluwwand op het Hemelrijk die na meer dan vijftientig jaren trouwe dienst helaas geen broedgevallen meer opleverde.

***Oeverzwaluw
(foto Marc Gottenbos)***

Bij deze, een oproep aan allen: zie je in de omgeving van Uden ergens hopen zand die een eventuele broedgelegenheid bieden aan Oeverzwaluwen, meld dit dan bij mij of Jan Verhoeven, dan kunnen wij kijken wat de mogelijkheden zijn.

Marc Poulussen (telefoon: 0413-274046)

Hemelvaartexcursie naar Zeeland (2 t/m 5 juni 2011)

Inleiding

Dit jaar alweer de 18^e editie van deze vierdaagse voorjaarsexcursie! Op donderdagochtend 2 juni jl. (Hemelvaartsdag) vertrokken 32 enthousiaste vogelaars richting Domburg. Vanwege de variatie in gebieden was de provincie Zeeland weer aan de beurt. In 2007 hebben we in Stayokay Domburg een schitterend vierdaags verblijf gehad. De verwachtingen voor dit jaar waren dus weer hooggespannen. Aangezien het Hemelvaartweekend erg gewild is bij het grote publiek, had ik deze locatie in juli 2010 al gereserveerd. Hoewel de tarieven ieder jaar weer flink onder druk staan, lukt het meestal toch om voor een acceptabel bedrag (€ 170,-) deze vierdaagse reis op basis van volpension te organiseren. Helaas kon Vera Brounts niet meegaan in verband met familieomstandigheden.

Stayokay Domburg

Deze luxe accommodatie is ondergebracht in een verbouwd kasteel, genaamd 'Kasteel Westhove', en ligt tussen Oost-Kapelle en Domburg in op nog geen steenworp afstand van het Noordzeestrand. De slaapkamers, waarin we sliepen, waren (op één na) ondergebracht in het mooie Koetshuis. Voor Vogelwachtbegrippen redelijk luxe (we zijn wel eens minder gewend). Van hieruit konden we gemakkelijk (met de auto) de verschillende vogelgebieden bereiken op Noord-Beveland. Maar ook Neeltje Jans (op de Oosterscheldekering), de Plompetoren en Prunjepolder op Schouwen-Duiveland. Ook kon men 's morgens nog vóór het ontbijt of na het avondeten een wandeling maken in het naburige bos of naar het Noordzeestrand. Kortom een idyllische locatie, c.q. entourage waar het goed toeven was.

Deelnemers Hemelvaartexcursie 2011

Wie gingen er mee?

Jan van Bergen, Simone van de Burgt, Harrie Clemens, Lambert Cox, Martien van Dooren en Diny Fleuren, Tiny en Francien van den Elsen, Bert van Ginkel, John Hermans, Petra Hermens, Lenie van Heusden, Sjoukje van den Heuvel, Leo van den Heuvel, Conny Koenen, Els van der Leest, Rien de Mol, Sjan en Peter Noy, Marlies Noy, Noud en Ria van de Rakt, Lies Schoenmakers, Lambert en Hermien Verkuijlen, Arend Vermaat, Theo en Dorien Versteegden, Annie Vervest, Alexander Vesters en Peter en Tonny Vlamings.

Bijzondere vogels

In 2007 kwamen we aan maar liefst 111 vogelsoorten, waaronder de zeldzame Zwarte Zeekoet. Ook dit jaar behaalden we een respectabel aantal van 109 soorten in vier dagen. Enkele opvallende (mooie) soorten zijn: Bruine Kiekendief, Lepelaar, Ooievaar, Grote Zilverreiger, Dwergster, Grote Stern, Zwartkopmeeuw en de zeer zeldzame Grote Geelpootruiter. Wat opviel is dat ook in de provincie Zeeland de droogte heeft toegeslagen. Waar in 2007 nog diverse plas-/drasgebieden vele vogelsoorten herbergden, zie je nu kale, droge vlaktes waar voor een vogelaar minder te zien valt (denk aan het gebied ten noorden van Vrouwenpolder).

Ooievaar (foto Lambert Verkuijlen)

Tot slot...

Een geslaagd lang weekend (zonnig en 20 tot 25 graden), waar veel Vogelwachters van genoten hebben. Het versterkt de banden binnen de club. Naast vogels kijken, geniet men ook van de onderlinge contacten, het fietsen, lekkere eten en... niet te vergeten het pilsje of wijntje 's avonds aan de bar. Kortom voor herhaling vatbaar. Lees verderop de enthousiaste verhalen van enkele excursiegangers. Graag tot een volgende keer! De herfstexcursie naar Ameland (8 t/m 12 oktober a.s.) is een van de andere hoogtepunten binnen Vogelwacht Uden. Er zijn nog enkele plaatsen vrij!

Peter Noy

Donderdag 2 juni 2011 (door Harrie Clemens)

Na een laatste mailtje 'Nog vier nachtjes slapen' van baas Peter, had ik afgesproken met mijn vrouw dat ze me donderdag 's morgens om negen uur weg zou brengen naar de Groenhoeve. Gelukkig stond er op de kalender dat we er om kwart voor acht moesten zijn, anders was ik te laat geweest. Tot mijn grote verbazing bleek ik de enige nieuweling te zijn, alle andere deelnemers waren al vaker mee geweest op voorjaars- of najaarsexcursie. Rond een uur of acht vertrokken de negen auto's in groepjes van drie. Onze groep verloor de achterste auto bij de eerste de beste stoplichten. Die zien we nooit meer terug dachten we. Onderweg zagen we links en rechts nog andere auto's en blijkbaar zijn we redelijk dicht bij elkaar in de buurt gebleven want tussen kwart over tien en half elf had iedereen het kasteeltje gevonden.

Het verloren schaap van onze groep bleek als eerste aangekomen te zijn. Zo zie je maar weer. Een kantoortje werd omgedoopt tot tassenkluis waar iedereen tijdelijk zijn of haar spullen veilig kon opbergen tot we op de kamers konden. Meteen daarna iedereen weer in de auto's met verrekijkers, fototoestellen, lenzen, statieven, vogelboeken, spotting scopes, schuiltenten, plattegronden, hooggespannen verwachtingen en alle andere attributen van een zichzelf respecterende vogelaar. We reden naar Neeltje Jans waar aan het eind van een lange weg een vogelkijkhut stond. Er was onderweg zoveel te zien en te fotograferen dat ik te laat bij de hut was om de zeehondjes te zien. Nou kunnen de meeste zeehondjes erg slecht vliegen dus die interesseren me toch al niet zo, maar ik had ook enkele vogelsoorten gemist. Jammer, maar dat werd later die dag en de volgende dagen goedge maakt. Mijn levenslijst kan ik uitbreiden met een stuk of twintig nieuwe soorten. De groep was geweldig. Voor de helft mannen en de andere helft dat waren de meisjes. Met kleine plagerijtjes, flirtjes, grappen en grollen werd het een supergezellige dag. De mannen bleken nog net iets fanatieker te zijn bij de jacht op zoveel mogelijk soorten en plaatjes. Maar het werd nooit een wedstrijd, het bleef leuk. Na Neeltje Jans zouden we gaan koffie drinken in Burgh-Haamstede maar doordat er hoop gloorde om aan de andere kant van Neeltje Jans een bijzondere.... nou ja, iets, te zien stonden we aan de verkeerde kant van de sluis een tijdje te wachten tot alle plezierbootjes met veel plezier waren weggevaaren en nieuwe bootjes de sluis weer plezierig hadden gevuld. Uit puur enthousiasme zijn we zonder koffie meteen doorgereden naar de Stompetoren. Onderweg werden we vermaakt door de capriolen van een prachtige Bruine Kiekendief. Het totaal aantal soorten vogels schijnt volgens de kenners niet zo hoog te zijn als had kunnen zijn, maar ik was niet ontevreden over de aantallen. Mijn speciaal voor deze reis aangeschafte camera hield zich prima en iedereen probeerde me te leren fotograferen, met allerlei tips over sluitertijden, iso's, diafragma's, Av's, Tv's, P's en A's en wat er nog meer verborgen zit onder al die knopjes. Misschien dat ik er volgend jaar iets van snap, want dat ik vaker meega is wel duidelijk.

Vrijdag 3 juni 2011 (door John Hermans)

Vandaag staat een autorondrit op het programma. We begonnen op Noord-Beveland. Hier staat in de buurt van Wissenkerke een nieuwe schuilhut die we als eerste bezocht hebben. In een klein meertje zat van alles. Slobeenden, een Fuut met een jong die mooi bovenop de rug van een van de ouders meereed, Kraakeend, met zijn zwarte kont, Knobbelswaan, Grauwe Gans, Tafeleend en enkele Kluten. Met hun zwart witte verenkleed een sieraad om te zien. Gelukkig hebben we deze soort nog in redelijke aantallen in Nederland broedend. In veel andere landen is dit een zeldzaamheid. In het rietveld in de omgeving zagen we een Rietgors, Rietzanger, Braamsluiper, Putters en heel kort een Blauwborst.

Klut (foto John Hermans)

Aan de binnenzijde van het gebiedje zagen we een Bruine Kiekendief vliegen boven de Kleine Karekietjes en de Bergeenden die jongen hadden. Je ziet dat de oudervogels niet gerust zijn als de Bruine Kiekendief overvliegt en met recht want als de Kiekendief de kans krijgt verdwijnt ook een klein Bergeendje in de maag van de Kiekendief. Een eind verderop kwamen we bij een natuurgebied ('s Gravenhoek Inlaag, red.) met drie eilandjes waarop een groot aantal vogels zat te broeden. De meeste vogels die er zaten waren Kokmeeuwen en Visdieven, maar we zagen hier ook mooi een Geoorde Fuut en een Smient. Helaas nu geen Zwartkopmeeuw, die we hier enkele

Visdief (foto John Hermans)

jaren geleden zagen tijdens de voorjaarexcursie. Daarna doorgereden naar het Bokkegat. Hier zat volgens Waarneming.nl een Grote Geelpootruiter al tijden, maar de laatste dagen was de vogel niet gemeld. We waren goed en wel uit de auto toen een vogelaar ons de Grote Geelpootruiter aanwees, een bijzondere waarneming. De Grote Geelpootruiter hoort thuis in Noord-Amerika en is slechts een enkele keer in Nederland waargenomen. Op de een of andere manier verdwalen deze vogels en dit exemplaar is dus in Nederland terecht gekomen. De soort toont veel gelijkenis met de Zwarte Ruiter, wadend door het water en links en rechts van het oppervlakte insecten plukkend. Zoals zijn naam al aangeeft is de soort te herkennen aan zijn gele poten. Na deze mooie waarneming zagen we hier ook nog de Kleine en Bontbekplevier. Goed konden we het verschil zien in de kleur van de poten (Bontbek heeft oranje poten, Kleine heeft beige poten) en in de snavel. (Kleine Plevier zwarte snavel, Bontbek een bonte snavel). Intussen was het al na de middag dus tijd voor een terras of iets van gelijke aard. Voor velen werd dit een terras in Colijnsplaat maar wij (vier personen) togen naar de visboer die uitstekende kibbeling verkocht. Na dit intermezzo zijn we de Zeelandbrug over gereden en op Schouwen-Duiveland hebben we de Prunjepolder bezocht. Dit is in de herfst, winter en vroege voorjaar de plaats om allerlei vogels te spotten. Begin juni is het overal wat minder, maar toch blijft het nog zeer de moeite waard. Het natuurgebied was een aantal jaren gelden nog saai landbouwgebied, maar door 'Plan Tureluur' is hier veel landbouw verdwenen. De bovengrond is op veel plaatsen weggehaald zodat je een plasdrasgebied krijgt. Omdat je hier nog veel invloed van de zee hebt, is het een brak gebied waar een aantal soorten zich goed thuis voelt. Als eerste zou ik de Kluut willen benoemen, die we hier overal zagen met kleine jongen. Je zag hier al dat, ondanks de geringe lengte, de snavel omhoog staken. Diverse Lepelaars waden hier door het water en voeden zich met de verschillende soorten stekelbaarsjes. Ook de laatste Rosse Grutto's, Zilverplevieren en Bonte Strandlopers zagen we hier. De Zilverplevier zelfs nog in redelijke aantallen. Dit zijn soorten die boven in Siberië broeden, dus ze hebben nog een lange weg te gaan, maar het kunnen ook de jonge vogels van vorig jaar zijn die nog niet meedoen in het broedproces. In ieder geval duurt het nog minstens vier weken voor ze in Siberië zijn. Verder heb je hier ook een grote kolonie Grote Sterns. Met hun zwarte snavel met een heel klein wit puntje zijn ze goed te onderscheiden van de Visdiefjes die een rode snavel hebben. Als laatste hebben we die dag de overzijde van de Prunjepolder bezocht (de Prunjepolder ligt links en rechts van de doorgaande weg van Zierikzee naar Serooskerke). Hier heb je een uitkijkscherm waar we weer een aantal Kluten met jongen zagen en ook een grote groep Brandganzen met jongen. Het is niet te hopen dat minister Bleeker deze ganzen in een natuurgebied ook al wil afmaken.

Inmiddels was het vijf uur in de middag, dus tijd om naar ons kasteel in Domburg te gaan om hier nog voor het eten een lekker pilsje weg te drinken. Deze traditie moeten we er zeker in houden. 's Avonds hebben we nog langs de kust gelopen en hier zagen en hoorden we weer de Sprinkhaanzanger die we de vorige dag al ontdekt hadden. Ik ben normaal gewend dat Sprinkhaanzangers in vochtige bosjes broeden met open struweel, maar deze vogel zat in de droge duinen met enkele lage bosjes. Schijnbaar is hier zo veel voedsel aanwezig dat ze er broeden ondanks het feit dat het gebied misschien iets minder geschikt is. Alles bij elkaar een mooie dag met zelfs voor mij een bijzondere waarneming: de Grote Geelpootruiter (in Alaska heb ik veel Kleine Geelpootruiters gezien)!

Zaterdag 4 juni 2011 (door Arend Vermaat)

Op de vroege zaterdagochtend heeft Lambert Cox een geslaagde poging ondernomen om de Sprinkhaanzanger bij de strandopgang te filmen. Daar is hij altijd vroeg voor op, want voor het ontbijt is hij altijd weer terug. Zelf heb ik voor het ontbijt ook een wandelingetje gemaakt en de Zomertortel niet alleen gehoord, maar nu ook in de kale boom voor het Kasteel kunnen zien. Alleen wel ver weg om te kunnen genieten van deze fraaie duivensoort. Na het ontbijt mogen we al op de groepsfoto. Dat is nodig om iedereen op de foto te kunnen krijgen, want Rien moet vandaag al terug. De meesten van ons gaan vandaag fietsen, die we in het dorp Domburg op mogen halen. Vandaag is het ringsteken in Domburg, en daar komt een boel volk op af en natuurlijk is de Dorpsstraat dan afgesloten. Parkeren lukt gelukkig op korte afstand op een braakliggend terrein. Het ringsteken is voor de deur van de fietsverhuurder, die voor ons een zeer gevarieerde verzameling fietsen heeft. Er zitten zelfs merken tussen waar ik nog nooit van gehoord heb. Met de fietsen gaan we onze spullen weer bij de auto ophalen om vervolgens de

Canadese Gans (foto Marc Gottenbos)

route door de duinen te zoeken. Zo komen we weer vlak langs het Kasteel en fietsen we verder noordwaarts richting Vrouwenpolder. Het mooie weer zorgt ervoor dat er vele anderen ook op de fiets geklommen zijn en er dus regelmatig 'tegenligger' wordt geroepen. Onderweg is er een duidelijk Spotvogel te horen en bij een natuurgebiedje zien we onder andere de Canadese Gans, nieuw voor de lijst. Hier zitten Kleine Plevier en Bontbekplevier naast elkaar, mooi om te vergelijken. In Vrouwenpolder moeten we weer door het dorp slingeren en dus een poosje wachten totdat de hele groep weer bij elkaar is. Dat levert ook mooie waarnemingen op, want hier zien we

gelukkig de Zwartkopmeeuw overvliegen. Een drietal spierwitte meeuwtjes met zwarte kop contrasteren mooi met de knalblauwe lucht, waardoor het voor de kenners direct duidelijk is dat het om Zwartkopmeeuwen gaat. En wij vervolgen onze tocht richting Veere, wat onderweg weer een aantal Bruine Kiekendieven oplevert en in Veere is er gelukkig koffie en vis vlakbij elkaar te verkrijgen. Iedereen kan weer uitgerust de fietstocht vervolgen richting Gapinge, een klein en inderdaad erg rustig dorpje.

De hoeveelheid vogels in dit deel van Zeeland is alleen een beetje magertjes. Na Serooskerke op de hoek van de Zoetendaalseweg en Molembaixweg is er weer een rustpauze. Een aantal van ons is door vriendelijke mensen achter een verkeerde groep fietsers aangestuurd en zij moeten nog een flink eindje fietsen om weer bij de grote groep te komen. Mooi voor Alexander, want die ziet met veel enthousiasme zijn eerste Waterhoen. Ook een Bruine Kiekendief komt langs gezweefd en even later zien we een Ooievaar die iets verderop op een perceel landt, waar net gemaaid is. Ik denk dat ie hoopt daar wat te eten te vinden, bijvoorbeeld slachtoffers van de maaimachine. De fietstocht wordt vervolgd en levert de 'soortenjagers' (zoals ik) een Ringmus op. Hierna is de puf voor het fietsen er wel uit, maar aan de rand van Domburg laat een Braamsluiper zich nog goed horen en ik geloof dat hij ook gezien is, maar niet echt goed. We leveren de fietsen weer in en kunnen gelukkig (met enige inspanning) de auto's van de drukke parkeerplaats afkrijgen. Een aantal gaat nog proberen wat zeldzame vogels te vinden die op Waarneming.nl gemeld waren. Dit moet in de buurt van Westkapelle zijn. Deze groep komt terug zonder succes, het blijkt moeilijk terug te vinden te zijn, de volgende keer moeten we dat toch beter opschrijven. Na het borrelen en de avondhap laat Lambert nog wat filmpjes op de grote TV in het Kasteel zien die hij vandaag heeft gemaakt, een deel bij Westkapelle en een deel in Zeeuws-Vlaanderen, waar een Slechtvalk op een plek zit die erg goed te filmen is. Maar bij Westkapelle heeft hij Kleine Strandlopers en een Bosruiter gefilmd en die plek gaat de volgende dag met de hele groep natuurlijk bezocht worden. De avondwandeling onder leiding van Lenie levert damherten op, maar een groot deel van de groep is 's avonds wezen kijken bij de jonge Ransuilen, die in de avondschemering zich goed lieten zien. Nog een nacht slapen en dan zit het er weer op.

Zondag 5 juni 2011 (door Tonny Vlamings)

'De laatste dag van de lente-excursie'

Kwart over zes, gerommel op de kamer met drie stapelbedden voor zes personen. Een van de kamergenoten had genoeg van de nachtrust en ging naar het toilet om zich vervolgens te gaan douchen. De vroege morgen was bewolkt, anders dan de andere dagen waarop de zon overheerste en de wolken niet zichtbaar waren. Opmerkelijk was dat er nauwelijks wind was, de reden van de bewolking? Kwart voor zeven stond ook ik buiten, maar was niet de eerste, er waren meer vroege vogels in de duinen, waar de Grasmus en de Sprinkhaanzanger zich uitbundig lieten horen en zien. Zij werden ook gefilmd en gefotografeerd. De zee was rustig en maakte zich op om het strand weer terug te geven aan de dieren en de mens, telkens maar voor enkele uren, het spel van eb en vloed. Om acht uur ontbijt, vervolgens de kamers ontruimen en de auto's laden. Met weemoed verlaten wij Kasteel Westhove in Domburg, waar we drie nachten vertoefd hebben, een prachtige omgeving, grenzend aan natuurgebied 'Hoogduin'. Een interview met een aantal excursiegangers gaf een gevarieerd beeld van geweldig, veel gezien tot weinig nieuws (oer verwend?). O ja, toch de Bruinvis, al het andere was bekend spul. Oergezellig en een hoog breigehalte, ondanks dat hadden wij toch een score van 109 soorten en daar zijn de varianten van mannetje, vrouwtje en kieken niet eens meegerekend. Wij hebben nog op verschillende kijkpunten vogels geobserveerd, maar nieuwe soorten zijn er vandaag niet bij, maar dat neemt niet weg dat wij genoten hebben van Fuut met jongen, Brandgans met jongen, Bergeenden met wel twaalf jonge kuikens tussen hen in. Een hele kolonie Dwergsterns, waarvan ik in eerste instantie dacht, dat het jonge Visdiefjes waren, maar de telescoop haalde me uit die droom, alhoewel de werkelijkheid ook enorm verrassend was: honderden Dwergsterns, een prachtig gezicht. Tot slot reden wij nog even langs het Bokkengat, waar wij nogmaals de Grote Geelpootruiter konden bewonderen en waar sommigen onder ons getraakteerd werden op een broedende Buizerd.

Om al het spur- en scoorwerk af te sluiten gingen een aantal vogelaars een visje eten in het dorpje Colijnsplaat bij de haven, anderen doken een cafeetje in voor een kopje koffie, thee of cappuccino. Het was een aardige, gezellige voorjaarsvogelvakantie met enthousiaste deelnemers en de echte vogelaars gaan Zeeland nog eens een hele lange dag over doen in de hoop dat zij in een dag minstens 109 verschillende waarnemingen doen, maar de gezelligheid van deze vier dagen zullen zij dan zeker missen!

Peter, nogmaals bedankt voor de organisatie en de aansturing. Het was weer geweldig!

Vogelwaarnemingen Zeeland 2011 (door John Hermans)

1. Fuut	40. Kanoet	79. Roodborsttapuit
2. Dodaars	41. Bonte Strandloper	80. Merel
3. Geoorde Fuut	42. Kleine Strandloper	81. Zanglijster
4. Aalscholver	43. Grote Geelpootruiter	82. Grote Lijster
5. Kleine Zilverreiger	44. Wulp	83. Sprinkhaanzanger
6. Blauwe Reiger	45. Regenwulp	84. Rietzanger
7. Ooievaar	46. Grutto	85. Bosrietzanger
8. Lepelaar	47. Rosse Grutto	86. Kleine Karekiet
9. Knobbelswaan	48. Tureluur	87. Spotvogel
10. Grauwe Gans	49. Groenpootruiter	88. Tuinfluiter
11. Indische Gans	50. Bosruiter	89. Braamsluiper
12. Canadese Gans	51. Zwartkopmeeuw	90. Grasmus
13. Rotgans	52. Kokmeeuw	91. Zwartkop
14. Brandgans	53. Stormmeeuw	92. Fitis
15. Bergeend	54. Zilvermeeuw	93. Tjiftjaf
16. Nijlgans	55. Grote Mantelmeeuw	94. Grauwe Vliegenvanger
17. Smient	56. Kleine Mantelmeeuw	95. Pimpelmees
18. Wilde Eend	57. Grote Stern	96. Koolmees
19. Krakeend	58. Visdief	97. Boomkruiper
20. Slobeend	59. Dwergstern	98. Spreeuw
21. Wintertaling	60. Houtduif	99. (Vlaamse) Gaai
22. Tafeleend	61. Holenduif	100. Ekster
23. Kuifeend	62. Turkse Tortel	101. Kauw
24. Eider	63. Zomertortel	102. Zwarte Kraai
25. Middelste Zaagbek	64. Ransuil	103. Ringmus
26. Bruine Kiekendief	65. Gierzwaluw	104. Huismus
27. Sperwer	66. Groene Specht	105. Vink
28. Buizerd	67. Grote Bonte Specht	106. Groenling
29. Torenvalk	68. Veldleeuwrik	107. Putter
30. Fazant	69. Oeverzwaluw	108. Kneu
31. Waterhoen	70. Boerenzwaluw	109. Rietgors
32. Meerkoet	71. Huiszwaluw	
33. Scholekster	72. Graspieper	
34. Kluut	73. Witte Kwikstaart	
35. Bontbekplevier	74. Gele Kwikstaart	
36. Kleine Plevier	75. Winterkoning	
37. Zilverplevier	76. Heggenmus	
38. Kievit	77. Roodborst	
39. Steenloper	78. Blauwborst	

Zoogdieren

1. **Bruinvis**
2. Zeehond
3. Haas
4. Konijn
5. Damhert
6. Ree

JeugdVogelwacht

Iedere 3e zaterdag van de maand komen ze bij elkaar om te beleven wat vogels kijken is. Soorten als Klapekster, Nachtzwaluw en Kerkuil pronken op hun waarnemingslijsten. JeugdVogelwacht Uden is hét voorbeeld voor alle volwassen leden. Een verslag van activiteiten mag als eidooier dan ook niet ontbreken in het Bruujtsel.

Seizoen 2010/2011

Grauwe Klauwier

Naast het vogels kijken willen we als jeugdgroep ook wat voor de vogels betekenen. Deze keer voor de Grauwe Klauwier. Tijdens de Maashorstfair is er voor een beschermingsplan voor deze vogelsoort gekozen. Om deze soort nu nog extra te helpen werden er deze ochtend duizend doornachtige struiken geplant (Meidoorn, Sleedoorn, Braam, Hondсроos). De Grauwe Klauwier gebruikt deze struiken als beschutting, maar ook voor nestgelegenheid. De doornen gebruiken ze om hun prooien aan te spiesen. Om negen uur stonden we klaar om het vele werk te gaan verrichten. Van Willem Peters (VLU) kregen we uitleg over het planten. Nadat de schoppen en planten verdeeld werden, konden we in groepjes aan de slag. Voordat we startten vlogen er een tiental Kraanvogels over het gebied, prachtig hebben we deze kunnen zien. Wat een leuke start van deze ochtend. Ieder groepje kreeg een kruiwagen vol met struikjes mee. Het werk kon beginnen, gelukkig had Staatsbosbeheer al veel voorwerk gedaan. Rondom de bestaande meidoornstruiken was de grond al gefreesd, zodat het graafwerk makkelijker was.

Met zijn tweeën ging het makkelijk, de ene een gat graven, de ander zet er een plant in en het gat kan weer dicht. Tja, als het geregend heeft kun je in de modder vast komen te zitten! Gelukkig zijn er genoeg jeugdleden, die dan kunnen helpen! Het begon bijna een wedstrijd te worden, wie heeft de meeste planten geplant? Na afloop nog een wedstrijdje sloot springen.. een paar dappere jeugdleden durfden dit wel aan. En nu maar hopen dat de Grauwe Klauwier de Maashorst weet te vinden.

IJzeren Vogels

Wat hebben vliegtuigen nu met vogels te maken? Daar wilden wij als jeugdgroep wel eens meer van weten. Vandaar dat we contact hebben gezocht met een van de vogelaars die werkzaam is op vliegbasis Volkel. Henk Heijmans was wel bereid om ons hier meer over te vertellen en natuurlijk ook wat te laten zien. Met een aantal auto's mochten we (nadat we ons vooraf gemeld hadden) de vliegbasis op. Omdat het zaterdag was, waren er geen vliegtuigen aan het vliegen, dat scheelt weer wat oordoppen! Henk nam ons als eerste mee naar de start- en landingsbaan. Deze drie kilometer lange baan met daarom heen kort, groen gras is natuurlijk een rustgebied voor vogels (als er geen vliegtuigen vliegen). Dit gaf Henk ook aan, maar dat was nu ook net het probleem met vliegtuigen. Vliegtuigen, met name straaljagers, hebben een straalmotor die een enorme luchtinlaat heeft. Deze lucht komt in een straalmotor, die de lucht met enorme kracht weer uitblaast. Als er nu een vogel in deze motor komt, zal die door de motor in kleine stukjes gehakt worden. Een kleine vogel wordt zo meteen omgezet in gehakt. Een grotere vogel kan ook de propeller beschadigen, waarbij een vliegtuig zelfs kan neerstorten. Om dit te voorkomen proberen ze de start- en landingsbaan zoveel mogelijk vogelvrij te houden. De vogelaars van de vliegbasis hebben een gele bus met allerlei apparatuur tot hun beschikking. Vooral om vogels te verjagen. Met een computer kunnen ze per soort een geluid laten horen dat de vogel laat schrikken. De soorten waar ze veel last van hebben zijn Kraaien en Reigers. Torenvalken en Buizerds zagen we ook rondvliegen, maar deze soorten blijven vaak op het gras hangen en niet op de landingsbaan, vertelde Henk. Dit geldt ook voor de vele Leeuweriken die we zagen en hoorden. Maar Kraaien waren toch slimme vogels, hiervoor hoefde Henk alleen maar de bus te laten zien en ze vlogen al weg! Torenvalken en Buizerds maken wel gebruik van de lampen en bakens die er staan. Naast het verjagen van vogels doen ze ook veel aan bescherming. Op verschillende plaatsen waren vlinderrijke stroken aangelegd. Voor vlinders was het nog te vroeg in het seizoen, maar kikkers zagen we er wel. Diverse kikkers werden er gevangen en natuurlijk weer losgelaten. In een nabijgelegen bosje broedde een Buizerd.

Big Day

Normaal gesproken strijden JeugdVogelwachtters niet tegen elkaar. Dat was de derde zaterdag van mei wel anders. Twee groepen namen het tegen elkaar op in een Big Dag. Met slechts één doel: zo veel mogelijk vogelsoorten zien. Zo veel mogelijk vogels kijken begint met een goede tactiekbespreking. De groep van Hermien besluit een excursie van de volwassen Vogelwacht te volgen. Best succesvol: het levert toch mooi een Groenling en Zwarte Roodstaart op. Janneke weet, terwijl ze met een schuin oog op de vogels let, ook een wants te vinden. Ze schuift de wants verschillende plantjes voor. Maar welk plantje de wants het fijnste vindt, blijft onduidelijk. Al snel werd er een Grote Bonte specht gezien. Vogels scoor je op de meest verrassende plaatsen, zoals jonge Koolmezen in een afgebroken boom.

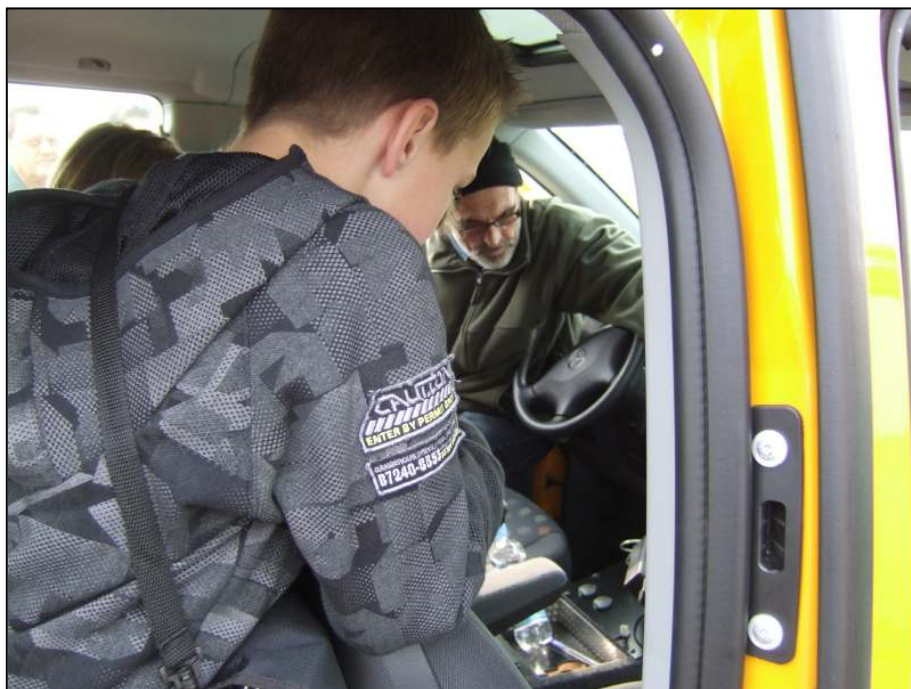
In het Beekdal hoorden we een digitaal geluidje (wie had zijn gameboy bij zich?). Maar dat bleek een Spotvogel te zijn. Beide groepen waren hoopvol om te winnen. Nadat de beide groepen weer bijeen kwamen, werden de soorten geteld. De uitslag: de groep van Bart en Ad hadden 31 soorten (winnaar) en de groep van Hermien en Stijn eervol tweede met 28 soorten.

Echt naar buiten?

Ken je kinderen die wel warmlopen voor een grote portie natuur op elke derde zaterdag in de maanden hier erg graag tijd voor vrij willen maken? Geef ze de gratis 'Buitengids', die is te downloaden op onze site of laat ze contact opnemen met mij, zodat ze zich op kunnen geven. Een keer vrijblijvend meelopen, kan natuurlijk altijd.

Opgeven kan op **www.vogelwachtuden.nl**
klik op het plaatje 'Jeugdgroep'.

Peter van de Braak,
Coördinator JeugdVogelwacht

Een kijkje in de 'Bird Control Unit' (foto Peter van de Braak)

Kijk/klik voor meer foto's op:

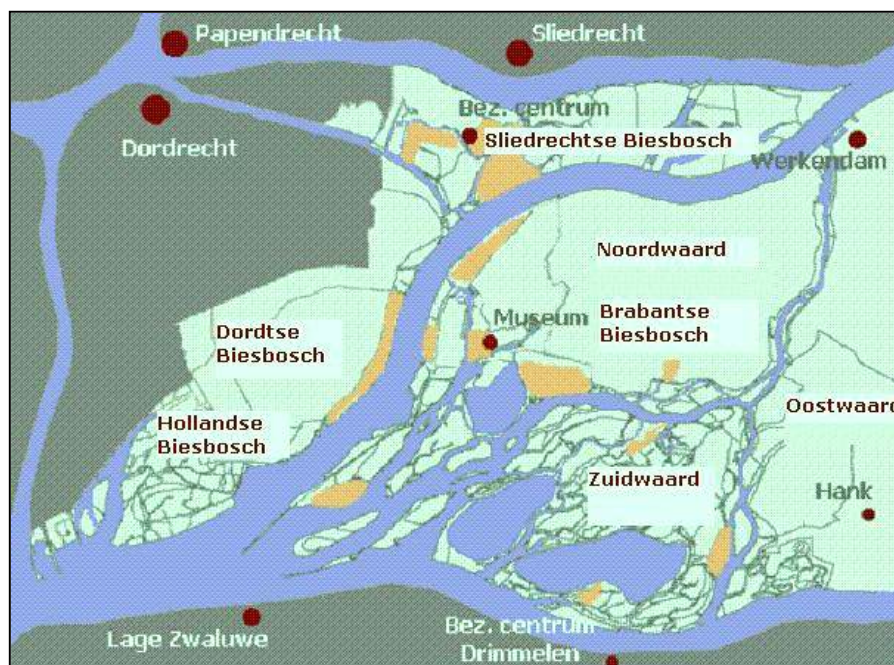
http://www.vogelwachtuden.nl/werkgroep_jeugd/werkgroep_jeugd2010/midden_IJzerenvogels.htm

Excursie Vogelwacht naar de Biesbosch (27 maart 2011)

Na een heerlijke lenteweek met prachtig weer, hadden we wel zin om een zondag de natuur in te trekken. Vooral als de vogels weer beginnen te zingen, kriebelt het en wil je alleen nog maar naar buiten. Deze excursie leende zich daar uitstekend voor. Als jullie dit lezen is het al zomer. Je moet dus even 'terug in de tijd' om je deze eerste zonnestralen voor te kunnen stellen. En het was een zeer geslaagde dag!

Zomertijd

Het was wel vroeg opstaan, we verzamelden net als altijd om acht uur bij de Groenhoeve, maar de klok werd die nacht verzet, dus was het eigenlijk nog maar zeven uur. Maar ach, voor een echte vogelaar is dat natuurlijk geen enkel probleem! Daarom was de opkomst dan ook goed te noemen, drieëntwintig vogelaars hadden zich verzameld. Met zeven auto's gingen we richting Biesbosch. We proberen altijd met zo weinig mogelijk auto's te rijden, maar dat is deze keer niet gelukt. Sommigen wilden eerder weg en reden alleen, jammer.

Geschiedenis

Op Internet kun je het volgende lezen over de Biesbosch: De Biesbosch is een gebied dat al eeuwen door de mens en de natuur gebruikt wordt. De activiteiten van de mensen hebben voor een groot deel bepaald hoe het gebied er nu uitziet. Het was een rijk gebied; er werd veel door de mens geoogst. Riet, biezen, wilgentenen, vis en vogels waren belangrijke bronnen van inkomsten. De traditionele gebruiken zijn veelal verdwenen. Door natuurontwikkeling zijn weer nieuwe natte gebieden aan de Biesbosch toegevoegd. Ieder plekje heeft weer zijn eigen bijzondere flora en fauna. De Biesbosch ontstond door een samenspel tussen water, natuur en mensenhanden. In dit ontoegankelijke gebied, een mooie schuilplaats tijdens de oorlog, verdienden griendhakkers, rietsnijders, biezenvelechters, jagers, eendenkooikers en boeren op afgelegen boerderijen een karige boterham. Na 1970 verdween deze eeuwenoude cultuur door het wegvallen van de getijden. De natuur kreeg vrij spel en enkele polders werden ingericht als drinkwaterbekken. De Groote of Zuidhollandsche Waard was in de Middeleeuwen een welvarende streek waar landbouw, fruitteelt, en turf- en zoutwinning de voornaamste middelen van bestaan waren.

Het gebied moet er ongeveer hebben uitgezien als de Krimpenerwaard of de Alblasserwaard in de negentiende eeuw: met veel water, boerendorpjes langs de rivierdijken en langs de ontginningspaden in de polder, maar ook met hier en daar een kasteel. In één nacht, van 18 op 19 november 1421 veranderde de Sint Elisabethsvloed dit gebied in een binnenzee van 30.000 ha. De reeds anderhalve eeuw oude, omringende dijk brak door in het zuidwesten, ongeveer waar nu de Moerdijkbruggen liggen, op diverse plaatsen. Als gevolg van deze overstroming verdwenen naar schatting zestien dorpen van de landkaart.

Van koud naar warm

Onze eerste stop was op een heuvel in de polder (oude) Hardenhoek. Het was natuurlijk nog vroeg (rond negen uur, zomertijd) en het was nog behoorlijk koud. De meesten van ons stonden te koukleumen, hoewel het wel een mooie stop was. Je had mooi uitzicht over het gebied en er zaten veel vogels. Hier zag ik ook de eerste Boerenzwaluw van dit jaar. Dit jaar extra bijzonder, want 2011 is het jaar van de Boerenzwaluw. Het blijft een ongekennde prestatie voor zo'n klein vogeltje, helemaal uit midden Afrika naar Nederland vliegen. Onderweg zagen we ook nog knaagsporen van bevers, bomen die omlagen en op de specifieke manier van een bever afgeknaagd zijn. Na een poosje reden we door richting het Bezoekerscentrum. Hier had je uitzicht over een landschappelijk kunstwerk. Dijkjes in een spiraalvorm waren er aangelegd met slootjes er tussen, wel apart. Het schijnt ook erg duur geweest te zijn om aan te leggen. Hier was niet zo heel veel te zien en ook het grote waterbassin was niet erg vogelrijk. De volgende stop was weer beter; veel eendensoorten zoals de Pijlstaart, Smient en Zomertaling. Gaande de dag werd het steeds warmer en gingen de handschoenen en sjaals uit. Bij polder Maltha hoopten we de Zeearend nog te zien, die wordt hier wel gespot. Ook hoopten we op de Visarend die misschien zou overtrekken in dit waterrijke gebied. Het is nog trektijd en er zal hier best een visje te halen zijn. Helaas

broedt deze soort nog steeds niet in Nederland. Wel zijn er pogingen gedaan en worden er kunstnesten voor hen gemaakt, maar tot nog toe zonder resultaat. Om de inwendige mens te versterken zochten we een horecagelegenheid op. Op een terras met uitzicht op het haventje dronken we koffie of iets dergelijks. Je zat er heerlijk in het steeds warmer wordende zonnetje. Dit is pas echt lente, het was genieten! Toch weer verder gegaan, we zijn uiteindelijk gekomen om te vogelen. Al snel hoorden we de Fitis zingen, ook een eerste waarneming voor de

meesten. Ook dit vogeltje maakt een enorme reis. In het struikgewas zat heel mooi een Blauwborst, zo mooi heb ik hem nog nooit gezien, precies met zijn blauwe borstje in de felle zon, het blauw spatte er vanaf. Helaas bleef hij niet lang genoeg zitten om er een mooie foto van te maken. Bert van Ginkel is op de dinsdag erna nog terugggegaan om hem te fotograferen. Hierboven zien jullie de hoor hem gemaakte foto, is hij niet prachtig?

Blauwborst
(foto Bert van Ginkel)

Cetti's Zanger
(foto Marc Gottenbosch)

Nu op zoek naar de Cetti's Zanger. Er zouden 250 territoria geteld zijn in de Biesbosch van deze zuidelijke insecteneter. Daar moeten wij er toch minstens een van kunnen scoren. Deze vogels komen steeds meer voor in Nederland, vanwege de opwarming van het klimaat. Het is eigenlijk een soort van de warmere landen. Als wij naar Italië gaan, horen wij hem zeer regelmatig met zijn explosieve zang. Hij lijkt een beetje op de Kleine Karekiet en kan dus gerangschikt worden onder 'kbv'tje, ofwel 'klein bruin vogeltje'. Hij heeft iets weg van een grote Winterkoning, met zijn opgewipte staart. Hij blijft in Nederland in de winter, iets wat mij verbaasde, want dat doen insectenetters niet gauw. Maar hij schijnt ook familie te zijn van de Winterkoning. De laatste twee strenge winters lijken hem niet erg te deren. Hij komt voor op akkers, duinen, ruige terreinen en weilanden, altijd in de buurt van water. Hij broedt één keer per jaar in dicht struikgewas. Hij heeft een verborgen leefwijze, vandaar dat het eerst nog niet zo erg wilde lukken om hem te scoren, maar uiteindelijk hoorden wij hem heel duidelijk zingen. Daar konden we niet omheen, wat een harde zang. Hij kwam als laatste op ons lijstje. Peter

van de Braak heeft met zijn PDA alles geregistreerd wat we die dag gezien hebben. Gemakkelijk toch. WNPDA, is een programma voor op een Pocket PC, waarmee natuurwaarnemingen 'in het veld' ingevoerd kunnen worden. Het was tegen drie uur en het was nog een uurtje rijden, dus werd er besloten richting Uden te gaan. We konden terugkijken op een zeer geslaagde en gezellige excursie.

De volgende vogels zijn gezien of gehoord (69 soorten):

Aalscholver	Groenling	Kolgans	Spreeuw
Bergeend	Grote Bonte Specht	Koolmees	Stormmeeuw
Blauwborst	Grote Mantelmeeuw	Krakeend	Tjiftjaf
Blauwe Reiger	Grote Zilverreiger	Kuifeend	Torenavalk
Boerenzwaluw	Grutto	Matkop	Tureluur
Bonte Strandloper	Havik	Meerkoet	Veldleeuwerik
Brandgans	Heggemus	Merel	Vink
Brilduiker	Holenduif	Oeverloper	Waterpieper
Bruine Kiekendief	Houtduif	Oeverzwaluw	Wilde Eend
Buizerd	Huisemus	Pijlstaart	Winterkoning
Canadese Gans	IJslandse Grutto	Pimpelmees	Wintertaling
Cetti's Zanger	Kauw	Rietgors	Witte Kwikstaart
Dodaars	Kleine Mantelmeeuw	Ringmus	Zanglijster
Fitis	Kleine Plevier	Roodborst	Zomertaling
Fuut	Kluut	Roodborsttapuit	Zwarte Kraai
Graspieper	Kneu	Scholekster	
Grauwe Gans	Knobbelzwaan	Slechtvalk	
Groene Specht	Kokmeeuw	Smient	

Liesbeth Verkaar

Het Bruujssel, juni 2011

Impressie Vogelcursus 2011

'Verslag van een cursist'

De cursusleiding stelde het op prijs als een deelnemer aan de cursus in het Bruujssel wat wilde vertellen over de vogelcursus. Graag geef ik daar gehoor aan.

De Groenhoeve

De cursus startte op donderdag 17 maart met een twintigtal cursisten en drie zeer enthousiaste cursusleiders, namelijk Liesbeth Verkaar, Jan van den Tillaart en Jan-Willem Hermans. De deelnemers waren een groep mensen die elkaar niet of nauwelijks kende. Snel waren wij thuis in de Groenhoeve en niet in de minste plaats door de manier waarop we door de cursusleiding werden ontvangen met koffie, thee, koekje erbij en een praatje. Liesbeth, Jan en Jan-Willem motiveerden de groep om zoveel mogelijk over vogels te weten te komen. Veel vragen werden gesteld en we werden door hun enthousiasme aangestoken. De antwoorden werden vaak doorspekt met een grapje, waardoor iedereen bij de les bleef.

We ontvingen een cursusboek, uitgegeven door Vogelwacht Uden e.o. Per hoofdstuk wordt hierin duidelijk beschreven, ook aan de hand van foto's en tekeningen, wat je over het betreffende onderdeel wilt weten, zodat je het een en ander altijd op kunt zoeken. Foto's in het boek zijn van 'eigen bodem', gemaakt dus door leden van de vogelwacht zelf.

We begonnen op 17 maart met vogelbouw. Snavels werden besproken. Hoe ze eruit zien en voor welk doel ze zo gevormd zijn. Op 24 maart gingen we verder over voedsel en spijsvertering. In het deel na de pauze werden verschillende vogelsoorten behandeld. We hoorden vogelgeluiden en kregen prachtige foto's te zien. Deze keer waren het onder andere de Tjiftjaf, de Fitis en de mussen. Leerzaam waren de ezelsbruggetjes van vooral Liesbeth. Ze wist ons te vertellen dat de Fitis zegt: "Het is mooi weer vandaag, maar het blijft niet zo" en de Groenling die fluit als een snel schietend tinnen soldaatje dat omvalt. Hierdoor zullen wij die geluiden niet snel vergeten.

Op 31 maart vernamen we van alles over verrekijkers. Ook was Jacques er met zijn winkeltje. Hij had verschillende verrekijkers bij zich. Wij konden boekjes kopen, waardoor het gemakkelijker wordt de kenmerken van verschillende vogels te zien. Deze avond leerden we meer over de Gierzwaluw en Boomklever. We moesten in de herfst maar eens naar de Waddeneilanden gaan, willen we 'Jan van Genten' kunnen zien die daar op vogeltrek zijn.

Groenling
(foto Marc Gottenbos)

Op 7 april hoorden we dat ook op de Maashorst Nachtzwaluwen voorkomen, maar om ze te kunnen zien, we nog even moesten wachten tot begin mei. We maakten kennis met Winterkoning en Goudhaantje. We weten nu ook dat de Tjiftjaf donkergekleurde pootjes heeft en de Fitis lichtgekleurde. Willen we baltsende Kemphanen zien, zullen we in het voorjaar naar de Biesbosch moeten. Misschien mogen we wel met Jan meevaren die daar een bootje huurt. We moeten dan wel vroeg uit de veren.

Op 14 april leerden we dat de Huiszwaluw een witte dakoverstek zoekt om zijn nest onderaan te plakken. Door het reflecteren van de witte kleur droogt de modder sneller. De Boerenzwaluw neemt genoegen met een plank of richel.

We vernamen ook dat de bosomvorming goed is voor de vogelstand. Een vogel is blij met twintig tot dertig procent dood hout om te kunnen nestelen en eten. De oerbossen in Polen zorgen zelf voor die bosomvorming. Positief is dat op de Maashorst genoeg Uilen voorkomen en daardoor het plaatsen van uilenkasten overbodig is geworden. We werden bijgepraat over de oeverzwaluwwand op Hemelrijk die mede tot stand is gekomen door de Vogelwacht. De Geelgors, Boomvalk, Kievit en Boompieper passeerden de revue en ons werd verteld over broedgedrag. Zorg is er over de achteruitgang van de weidevogels. Liesbeth weet ook dat de Gekraagde Roodstaart zegt: "Daaag kindertjes". Die vergeten we dus ook niet meer. Op 28 april werd ons gevoel voor roofvogels aangewakkerd door de kennis en het enthousiasme van Jan. Veel weet hij over roofvogels en gaat op pad met zijn spiegel en meterslange stok om in nesten te kunnen kijken. Hij verzamelt veren en braakballen en een Nijlganzenpaar heeft zijn uilenkast gekraakt. Veel Kerkuilen zag hij dood in de bermen van de weg liggen, verongelukt tijdens het zoeken naar muizen in de wegbermen.

Op 5 mei was alweer de laatste cursusavond. Jan-Willem vertelde ons alles over de vogeltrek. De foeragerende vogels op de wadden op weg naar het noorden. Hij legde ons uit hoe men de vogeltrek kan tellen en registreren mede door de op vogels aangebrachte radiografische chips. Hij vertelde ook over vogels, onder andere de Bosrietzanger en de Zwartkop die in het najaar hun gewicht verdubbelen om in een ruk naar het zuiden te kunnen vliegen. Ook Jan-Willem verstaat de vogeltaal. Hij kent zelfs een vogeltje dat "Daar komt Swiebertje" zingt.

Bij de cursus hoorde ook een tweetal excursies. Je ontdekt dan dat je veel meer vogels hoort en ziet als je op pad gaat met enthousiaste vogelkenners.

Liesbeth, Jan en Jan-Willem is het gelukt door hun kennis van zaken en liefde voor de vogelstand ons nog meer enthousiast te maken voor de vogels en de natuur met als gevolg er nog meer van te kunnen genieten. Ik dank jullie daar hartelijk voor.

Annie van Eggelen

Geelgors (foto John Hermans)

Wetenswaardigheden...

Ringen Ooievaars

Het ringen van een stel jonge ooievaars bij Lelystad wordt een hele operatie. Langs de A6 bevinden zich acht nesten op een hoogspanningsmast op vijftig meter hoogte. De Stichting Ooievaars Research en Knowhow (Stork) is van plan de jongen volgende week donderdag te ringen. Daarom gaat elektriciteitstranseur TenneT de stroom omleiden. Dat lieten de twee partijen woensdag weten. Zij stellen dat voor het eerst in Nederland ooievaars op een hoogspanningsmast worden gerind. Aan de operatie komt overigens ook een hoogwerker te pas. Inwoners van het gebied hebben tijdens de operatie gewoon stroom. Door het ringen worden de ooievaars individueel herkenbaar en dat helpt Stork bij het volgen van hun ontwikkeling.

Uit: Vara's Vroege Vogels, 1 juni 2011

Vogelbescherming op de bres voor ontpoldering in Westerschelde

De Westerschelde is na de Waddenzee het meest belangrijke natuurgebied van Nederland. Een uniek estuarium van internationaal belang dat voedsel- en broedgebied is van tienduizenden vogels. Door de verdieping van de vaargeul van de Westerschelde hollen de natuurwaarden in het estuarium al jaren achteruit en is er steeds minder voedsel beschikbaar voor vogels. Reden voor Vogelbescherming Nederland om ontpoldering in de Westerschelde opnieuw met nadruk op de agenda te zetten. Al jaren geleden maakte de Nederlandse regering met Europa en België harde afspraken om, onder meer vanwege het internationale belang van het Westerschelde voor trekvogels, dit afbraakproces te stoppen en hard te werken aan 600 hectare natuurherstel in de Westerschelde. Vogelbescherming Nederland sloot zich daar van harte bij aan en dacht constructief mee met alle belanghebbende partijen om het natuurherstel zo goed mogelijk vorm te geven. In 2005 werd een plan gepresenteerd voor de verbetering van de toegankelijkheid, veiligheid en natuurlijkheid (waaronder 600 hectare estuariene natuur door ontpoldering) waarvoor brede maatschappelijk steun was. In 2008 bevestigt de commissie Nijpels nogmaals dat ontpoldering (onder meer van de Hedwigepolder) het beste en goedkoopste alternatief is. Niettemin bleef de politiek onder druk van belangengroeperingen in Zeeland draaien en keren en werd het proces tot natuurherstel keer op keer vertraagd. Vlaanderen dreigde Nederland in 2009 voor de rechter te slepen. De Europese Commissie stuurde in datzelfde jaar een brief waarin ze zich afvroeg hoe Nederland zonder ontpoldering in hemelsnaam dacht het natuurherstel in de Westerschelde te kunnen realiseren. Oktober 2009 besloot kabinet Balkenende IV dat ontpoldering inderdaad het enige alternatief was, wat in december 2009 ook nog eens de instemming van het parlement kreeg. Tot verbazing van vriend en vijand werd in het regeerakkoord tussen CDA en VVD van 2010 afgesproken opnieuw naar een alternatief voor ontpoldering te zoeken. Naar aanleiding waarvan staatssecretaris Bleker botweg besloot om onderzoeksinstituut Deltares nog maar eens opnieuw te laten onderzoeken of er toch geen andere alternatieven waren. Alsof dit niet al twee keer eerder uitputtend en vruchteloos was onderzocht. Vogelbescherming Nederland vindt dat dit proces van traineren en uitstellen gestopt moet worden en gaat daarom opnieuw op de bres voor ontpoldering. Vogelbescherming werkt bij de activiteiten voor natuurherstel van de Schelde nauw samen met de Vlaamse partner van BirdLife International: Natuurpunt.

In Vlaanderen is de politieke steun voor het natuurherstel zoals dat is vastgelegd in het Scheldeverdrag veel groter dan in Nederland. Premier Peters van Vlaanderen liet dit jaar nog weten onverkort vast te houden aan het verdrag waar natuurherstel en de ontpoldering van de Hedwigepolder (300 hectare) in zijn vastgelegd. Voor de 300 hectare die daarnaast nog ontpolderd zou moeten worden, wijst Vogelbescherming Nederland naar de Zak van Zuid-Beveland. Uit een studie van de Grontmij uit 2006 naar de meest geschikte gebieden voor natuurherstel door ontpoldering kwamen de Van Hattum-, Zuid- en Everingepolder in de Zak van Zuid-Beveland als uitermate geschikt naar voren. Door goede bereikbaarheid van de Zak van Zuid-Beveland en de gunstige ligging zou van dit natuurherstelproject een belangrijke economische impuls kunnen geven aan de toeristisch-recreatieve aantrekkingskracht van het gebied. Een recente studie van kennisinstituut Triple E geeft zelfs aan dat verbetering van de recreatieve voorzieningen op den duur bijna 800 banen zou kunnen opleveren. Een veelvoud van wat er aan agrarisch economisch potentieel ingeleverd zou worden. Vogelbescherming Nederland ziet hierin een ideale kans om economische, veiligheids- en natuurbelangen uitstekend met elkaar te verweven.

Uit: Persbericht Vogelbescherming, 1 juni 2011

Ganzenakkoord leidt tot minder afschot

Zeven organisaties hebben maandagavond 23 mei overeenstemming bereikt over opvang en aanpak van ganzen in Nederland. Deze groep, verenigd in de Ganzen-7, gaat nu aan de slag met de uitwerking van de afspraken en rekenen daarbij op de steun van staatssecretaris Henk Bleker (E&LI) en provincies. Vogelbescherming Nederland stemt in met het akkoord omdat dit akkoord leidt tot een aanzienlijke reductie van het jaarlijkse afschot van ganzen. Nu worden er ieder jaar in de winter meer dan 100.000 ganzen geschoten, een aantal dat toeneemt. Ganzen die hier overwinteren en waar Nederland een internationale verantwoordelijkheid voor heeft. Dit afschot stopt. In het broedseizoen en in de zomer worden er nu in verschillende provincies tienduizenden Grauwe en andere ganzen gedood en eieren geschud. Deze op provinciaal afgesproken maatregelen nemen jaarlijks toe. Vogelbescherming is met pijn in het hart akkoord gegaan met de reductie van het aantal Grauwe Ganzen in de zomer van ruim 200.000 tot 100.000 in vijf jaar tijd en een reductie van zogeheten exoten en soepganzen. Het is een compromis, niet het ideaal van Vogelbescherming die de onderhandelingen was ingegaan met het geheel stoppen van de jacht op ganzen. Echter dankzij de inzet van Vogelbescherming in de onderhandelingen eindigt het schieten van ganzen in de winter en kan het schieten en eieren schudden in zomer en broedseizoen niet ongebreideld toenemen. De Ganzen-7 maken de komende maanden, tot begin november, een uitvoeringagenda. Afgelopen weken hebben de organisaties ruggespraak gehad met de achterban. Daarbij zijn veel ideeën geopperd, die gebruikt worden bij deze uitwerking. De Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging (KNJV) heeft aangegeven op dit moment niet verder te willen gaan met de afspraken. De Ganzen-7 hopen dat zij wellicht in een later stadium weer aanhaken. De Ganzen-7 wordt gevormd door de 12 Landschappen, de Federatie Particulier Grondbezit (FPG), de Landbouw- en Tuinbouworganisatie Nederland (LTO), Natuurmonumenten, Stichting Agrarisch en Particulier Natuur- en Landschapsbeheer Nederland, Staatsbosbeheer en Vogelbescherming Nederland.

Uit: Persbericht Vogelbescherming, 24 mei 2011

John Hermans

Big Day 2011 (de Maashorst)

Op 1 mei 2011 was het weer zover, de 'Big Day' stond op het programma. De hele dag de Maashorst in om zoveel mogelijk vogelsoorten op één dag te zien. We vertrokken vanaf de parkeerplaats bij het Natuurcentrum Slabroek al om 7.00 uur en om 14.00 uur zou de balans opgemaakt gaan worden. Het weer was prachtig en er waren dan ook negen fanatiekelingen aanwezig. We misten Henk Arnoldussen en John Hermans, die samen met Jan Verhoeven de titel van vorig jaar moesten verdedigen. Helaas, Henk was het totaal vergeten en John was net teruggekomen van de reis naar de Zuidpool (daarover in het volgende Bruujssel meer, Red.). We verwachtten ze volgend jaar weer. Er werden drie groepen gemaakt van elk drie personen. Groep 1: Jan Verhoeven aangevuld met de jonge talenten Koen Rovers en Luuk Wassenberg. De titel kon al bijna niet meer misgaan. Groep 2 bestond uit Theo Vos, Hans van den Heuvel en Isidro Rendon en groep 3 tot slot uit Tiny en Riet van Boekel en Jan-Willem Hermans.

Putter (foto John Hermans)

Al snel ging elke groep aan de wandel. We hadden al gauw enkele Putters, een soort die we de laatste tijd geregeld zien in de Maashorst. Bij Marc van de Veerdonk moest het Steenuiltje gescoord worden, helaas was deze niet thuis. Jammer. Via het beekdal van de Kraaieloop gingen we naar de Grensweg. Hier hoorden we de Bonte Vliegenvanger, Gekraagde Roodstaart en ook mooi de Fluiter. Ook dit jaar zijn er weer verschillende Fluïters te horen en te zien geweest. Dit kan van jaar tot jaar erg schelen. Bij het achterste ven geen Blauwborst (dit jaar geen waarneming op de Maashorst). We zagen wel Jan, Koen en Luuk. Deze waren Ron van Rossum

aan het bekijken die foto's aan het maken was van een Geoorde Fuut op het vennetje. Deze was dus mooi genoteerd en naar mijn weten de eerste waarneming hier van deze soort. Ik had echter een vermoeden dat we niet op Jan inliepen met betrekking tot vogelsoorten. Op het begrazingsgebied namen Riet en ik afscheid van Tiny. Deze was net hersteld van een knieblesure en wilde, gezien de reis die voorstond naar Bulgarije, de boel niet forceren. Bij het 'Vierlandenpunt' hebben we genoten van de broodjes en het drinken dat we zelf meegenomen hadden. Koen, Luuk en Jan hadden hier geen tijd voor, we zagen ze weer het begrazingsgebied ingaan en ik kreeg een vermoeden dat Jan een vooruitgeschoven post in het veld had zitten. Dit bleek later ook het geval te zijn. Onze verwoede trektelteller Gerard van Aalst maakte groep 1 attent op enkele soorten, zoals Bruine Kiekendief en Groenpootruiter. Maar ook wij kregen van Gerard een tip. In het begrazingsgebied waren enkele Noordse Kwikstaarten te zien tussen de Gele Kwikstaarten. Deze zijn van het zuiden naar het noorden aan het trekken en deden op hun reis de Maashorst aan, het fenomeen vogeltrek blijft toch een van de boeiendste aspecten van het vogelen. Om soorten te scoren moet ook een bezoek gebracht worden aan de Hofmansplassen. De Oeverzwaluwen zijn hier volop aan het broeden geslagen en een aantal zijn zelfs vanaf de kant broedend waar te nemen. Ook de Kleine Plevier was hier mooi te zien, naast de Kuifeend, Oeverloper en Fuut. De tijd begon te dringen en we moesten weer richting het Natuurcentrum om om 14.00 uur daar aanwezig te zijn. We kwamen iets te vroeg aan, zodat we toch nog even gekeken hebben of het Steenuiltje er zat, helaas vandaag voor ons pech.

Alle groepen arriveerden keurig op tijd, waarna de balans opgemaakt kon worden. Waar we al van uit gingen werd bevestigd. Groep 1, Jan, Luuk en Koen hadden maar liefst 81 soorten. Groep 2, Riet, Jan-Willem (en gedeeltelijk Tiny) hadden 65 soorten. Groep 2, Hans, Isidro en Theo had 62 soorten weten te sprokkelen. Voldaan en onder het genot van een kop koffie hebben we de dag nog doorgenomen. We hebben de dag afgesloten maar voordat we huiswaarts gingen zijn de winnaars nog op de foto gezet.

Hierbij een opsomming van de waargenomen vogels (85 soorten):

Aalscholver	Gele Kwikstaart	Koekoek	Spreeuw
Appelvink	Geoorde Fuut	Koolmees	Staartmees
Blauwe Reiger	Gierzwaluw	Kramsvogel	Tapuit
Boerenzwaluw	Goudhaan	Kuifmees	Tjiftjaf
Bokje	Grasmus	Kuifeend	Torenavalk
Bonte Vliegenvanger	Graspieper	Kokmeeuw	Tuinfluit
Boomklever	Grauwe Gans	Matkop	Turkse Tortel
Boomkruiper	Groene Specht	Meerkoet	Veldleeuwerik
Boomleeuwerik	Groenling	Merel	Vink
Boompieper	Groenpootruiter	Noordse Kwikstaart	Watersnip
Bosruiter	Grote Bonte Specht	Nijlgans	Witgat
Bruine Kiekendief	Grote Lijster	Oeverzwaluw	Wilde Eend
Buizerd	Heggenmus	Oeverloper	Winterkoning
Dodaars	Holeduif	Paap	Witte Kwikstaart
Ekster	Houtduif	Pimpelmees	Zanglijster
Fazant	Huismus	Putter	Zwarte Kraai
Fitis	Huiszwaluw	Rietgors	Zwarte Mees
Fluiter	Kauw	Ringmus	Zwarte Specht
Fuut	Kievit	Roodborst	Zwartkop
Gaai	Kleine Mantelmeeuw	Roodborsttapuit	
Geelgors	Kleine Plevier	Sijs	
Gekraagde Roodstaart	Kneu	Sperwer	

Jan-Willem Hermans

*Bonte Vliegenvanger
(foto Lambert Verkuijlen)*

Nu bevond hij zich in het Bokkegat in de Wissenkerkepolder en was hij in gezelschap van enkele Groenpootruiters. Deze vogel, die normaal van Noord-Amerika naar zijn overwinteringsgebied in Zuid-Amerika vliegt, heeft in de herfst van 2010 mogelijk door barre weersomstandigheden de ‘verkeerde afslag’ genomen en zal hier waarschijnlijk niet meer weggaan.

Dag drie werd er een rondje over Walcheren gefietst. Zoals gewoonlijk sloot ik de rij, al was dat deze keer voor mijn eigen veiligheid. Tweeëndertig fietsers achter en naast elkaar over onder andere smalle fietspaden bij felle zon, hoge temperaturen en zeer veel verkeer door een invasie van toeristen uit vooral Duitsland. Ik heb de nodige verwensingen van fietsende tegenliggers naar mijn hoofd geslingerd gekregen die nog ver voor mij bijna in de berm van het fietspad waren beland. Nou was ik enkele weken eerder mee op excursie naar Bulgarije geweest en wist ik inmiddels goed hoe die laatste plaats in de rij aanvoelt. Dus niet getreurd. Blij werd bijna iedereen bij de kreet van Arend: “Zwartkopmeeuw”, recht boven ons. Niet iedereen ontdekte hem maar het was toch echt zo. Midden in een dorp (Vrouwenpolder, red.) hadden we een fietsstop toen de vogel recht over ons heen vloog. Een enkeling had ‘m gemist.

Grote Geelpootruiter (foto Bert van Ginkel)

Nadat aan het eind van de middag iedereen uitgedroogd en door de zon lichtelijk gekleurd heelhuids de fietsen had ingeleverd bij de fa. Akkerdaas in Domburg werd het hoogtijd om het vochtgehalte in het lichaam weer wat op peil te brengen met onder andere een lekker groot glas bier op het terras van Stayokay. Na de maaltijd het gebruikelijke wandelingetje door de duinen, langs het strand en door het bos bij het kasteel om nog even de Sprinkhaanzanger op zijn vaste plek te aanschouwen en niet te vergeten te fotograferen en dan vervolgens natuurlijk in de bar aanschuiven om de dag nog even door te nemen. Het bezoek aan de bar liep dit keer echter vertraging op. Op de terugweg van de wandeling naar het kasteel zag ik namelijk Alexander langs de bosrand bij het kasteel moederziel alleen op een bankje zitten en ik besloot om even bij hem te gaan buurten en eens te informeren hoe het met zijn ogen ging. Hij had tijdens de fietstocht die dag namelijk behoorlijk wat last gehad van de vele ‘pollen’ in de lucht. Nou dat bleek dus nog niet veel verbeterd. Hij had de gehele fietstocht maar met één oog open kunnen fietsen, afwisselend zijn rechter en dan weer zijn linkeroog. Een petje tegen de zon hielp ook niet, zelfs het via het wegdek reflecterende zonlicht kon hij niet verdragen. Maar daarom zat hij trouwens niet afgezonderd op dat bankje. Nee, de jonge Ransuilen die zich elke avond en nacht nabij het kasteel lieten horen wilde hij nu wel eens zien. Ondanks zijn rode ogen. Nadat ook Jan bij ons was gearriveerd, begaven wij ons gedrieën naar de plek in het bos waar Alexander de uilen het laatst had gehoord. En ja hoor, het duurde niet lang of één van de jonge vogels liet zich hoog boven ons in een boom horen. Daar de lichtomstandigheden inmiddels behoorlijk waren afgenomen en ondanks de belabberde conditie van zijn ogen ontdekte Alexander als eerste waar de uil zich bevond, recht boven hem. Waarschijnlijk juist mede door de afnemende hoeveelheid licht. Hij sprong een gat in de lucht zo blij was hij deze jonge Ransuil eindelijk te hebben ontdekt.

Jonge Ransuil

Om ook de andere deelnemers aan deze excursie deelgenoot te maken van deze waarneming belde ik onmiddellijk Peter met de mededeling, dat als er liefhebbers waren die de Ransuilen zouden willen zien, ze die nu niet ver van het kasteel konden bekijken. Ik weet niet waarom maar hij geloofde er niets van en het duurde even voordat ik hem kon overtuigen. Niet lang daarna arriveerden toch nog behoorlijk wat vogelaars die uiteindelijk allemaal de uil hebben kunnen zien. Uiteindelijk werden er drie stuks waargenomen, drie van die grote pluizenbollen. Ik heb geprobeerd mij voor te stellen hoe Alexander met zijn pijnlijke rode ogen deze vogels in de duisternis zou zien. Ik heb een poging gewaagd (zie foto!). Het telefoontje naar Peter leverde mij uiteindelijk nog een biertje op ook.

Steltkluut

Dan de laatste dag, dag vier. Besloten werd naar enkele natuurgebiedjes nabij Westkapelle te gaan alwaar Lambert Cox een dag eerder video-opnamen had gemaakt van onder anderen een Bosruiter. Ook in de duinen van Westkapelle bij de Joossesweg zouden we een zoektocht inzetten naar een Roodkopklauwier die daar een dag eerder zou zijn gezien. Ik had mij voorgenomen één en ander anders aan te pakken dan tijdens mijn reis naar Bulgarije enkele weken geleden. Dat moet ik natuurlijk even uitleggen. Tijdens die reis zat ik op de achterste bank van de laatste bus, busje drie, dus als er een stop gemaakt werd, omdat er zich een bijzondere vogel aandiende was ik stevast de laatste die

zijn telescoop had geïnstalleerd, zijn camera had ingesteld om uiteindelijk geen vogel of nog net de staart van een wegvliegende vogel op de sensor van de camera vast te kunnen leggen. Dus had ik mij voorgenomen om dat hier in Zeeland anders te gaan doen. Eerst mijn spullen in gereedheid brengen, dan foto's maken en dan eventueel, mocht dat de moeite nog zijn, mijn medevogelaars van mijn bevindingen in kennis te stellen. Sorry, vrienden maar het is niet anders. Zoals gezegd begaven wij ons naar een mooi plasdrasgebied nabij Westkapelle en dat was niet voor niets. Geen Bosruiter meer maar wel heel veel broedende of bijna broedende Dwergsterns, Bontbekplevieren, een enkele Kleine Plevier, Kanoeten, Kleine Strandlopers, een Lepelaar en vele Kluten. En dan, ja hoor, het heeft voor het eerst gewerkt (zie foto hierboven!).

Dat ga ik zo vaker doen neem ik mij voor. In de voertuigen en op weg naar de duinen bij de Joossesweg. Daar aangekomen werd er langs het fietspad aan de landzijde van de duinen driftig heen en weer gesurveilleerd. Dit moest de plaats zijn waar een dag eerder de Roodkopklauwier was gezien. Vooral nog bleef het nu bij een enkele Fitis en Grasmus. Het duurde en het duurde maar geen Roodkopklauwier te bekennen. Het was ook een vreemd verhaal, de betreffende vogel was bij Waarneming.nl eerst ingevoerd als Ringmus om bij nader inzien te worden veranderd in een Roodkopklauwier. Het kan natuurlijk en ik overdrijf niet graag maar wat heb ik toch vreselijk veel geluk. Verscholen in het struikgewas, voor bijna niemand zichtbaar. Mijn nieuwe manier van werken heeft effect (zie foto!).

Roodkopklauwier

Verder wil ik nog iedereen danken voor de gezellige en vooral leerzame dagen. Tot een volgende keer. Nogmaals, ik overdrijf niet graag. Groet,

Bert van Ginkel

Honderd Kraanvogels op Bronlaak!

Als begin maart de wind overwegend uit het oosten komt, begint het bij veel vogelaars te kriebelen. De kans dat er Kraanvogels tijdens hun trek naar de noordelijke broedgebieden over oostelijk Nederland vliegen wordt dan aanzienlijk groter. En dit jaar hadden we zo'n periode. De eerste dagen van maart kwam de wind voornamelijk uit het oosten en stapelden de kraanvogelwaarnemingen zich op. Over het hele oostelijk deel van Nederland, van Limburg tot in Drenthe konden vele vogelaars genieten van de trek van duizenden Kraanvogels. De absolute topdag was 8 maart toen er in de 'Groote Peel' ruim tweeduizend en op de Hamert zelfs meer dan achtduizend Kraanvogels genoteerd werden. Dat moet een spectaculair gezicht geweest zijn! Maar ook in onze regio werden er tal van kleine en grote groepen gezien, met als record de groep van 682 exemplaren die Gerard van Aalst over het begrazingsgebied in de Maashorst zag vliegen. Op diverse plaatsen werden ook Kraanvogels aan de grond gezien. Zo werd Mark van Els getipt door Isidro Rendon dat er vlak bij Bronlaak een groep van honderd exemplaren op een maïsveld zat. Een uitgelezen kans om ze te fotograferen en dat liet hij zich natuurlijk geen twee keer zeggen.

Toen hij later de foto's thuis bekeek, viel hem op dat er een exemplaar met kleurringen tussen zat. Op de foto was de combinatie goed af te lezen en via Ben Loonen kreeg hij het mailadres van Sigvard Lundgren uit Zweden. Sigvard coördineert het ringen van Kraanvogels in Zweden, en het bleek inderdaad om een Zweeds exemplaar te gaan. De Kraanvogel was als juveniel exemplaar op 14 juli 2008 in zuid Zweden geringd en in de jaren daarna is hij regelmatig door vogelaars opgemerkt en genoteerd.

*Kraanvogel met kleurringen
(foto Mark van Els)*

Van: [Sigvard Lundgren](#)

Datum: 31-3-2011 22:13:15

Aan: [Mark van Els](#)

Onderwerp: Re: Kraanvogels

Dear Mark van Els,

Thank you very much for the report. This crane was ringed in Sweden near Tranemo, ca 100 km east of Gothenburg. You have the life history of the crane in the attachment. So far there has been only a few observations of ringed cranes in Netherlands.

A special thanks for the photo. Photos are of special value as documentation of the observations. I also ask you if the Swedish Crane Working Group may use your photos non commercially, for example in a presentation or website. The name of the photographer is always mentioned in such cases.

Best regards

Sigvard Lundgren
Swedish Crane Working Group

Doordat veel waarnemers net als Mark de moeite namen de gegevens door te sturen naar de ringcentrale is er van deze Kraanvogel een aardige dataset beschikbaar. Vanuit Zweden ontving Mark een uitgebreide tabel met alle data die over dit exemplaar bekend zijn. Zo blijkt deze vogel al drie jaar op een rij na het verlaten van het broedgebied een maand lang vakantie te vieren in Noord Duitsland in de omgeving van Rügen. Dan verblijft hij begin november nog een periode in de omgeving van Bremen waar hij zich tegoed doet aan oogstresten op de grootschalige maïsvelden. Om vervolgens te overwinteren in de Spaanse Extremadura, ruim 2.400 km van zijn broedgebied vandaan. Een reis die menig vogelaar hem graag na zou doen.

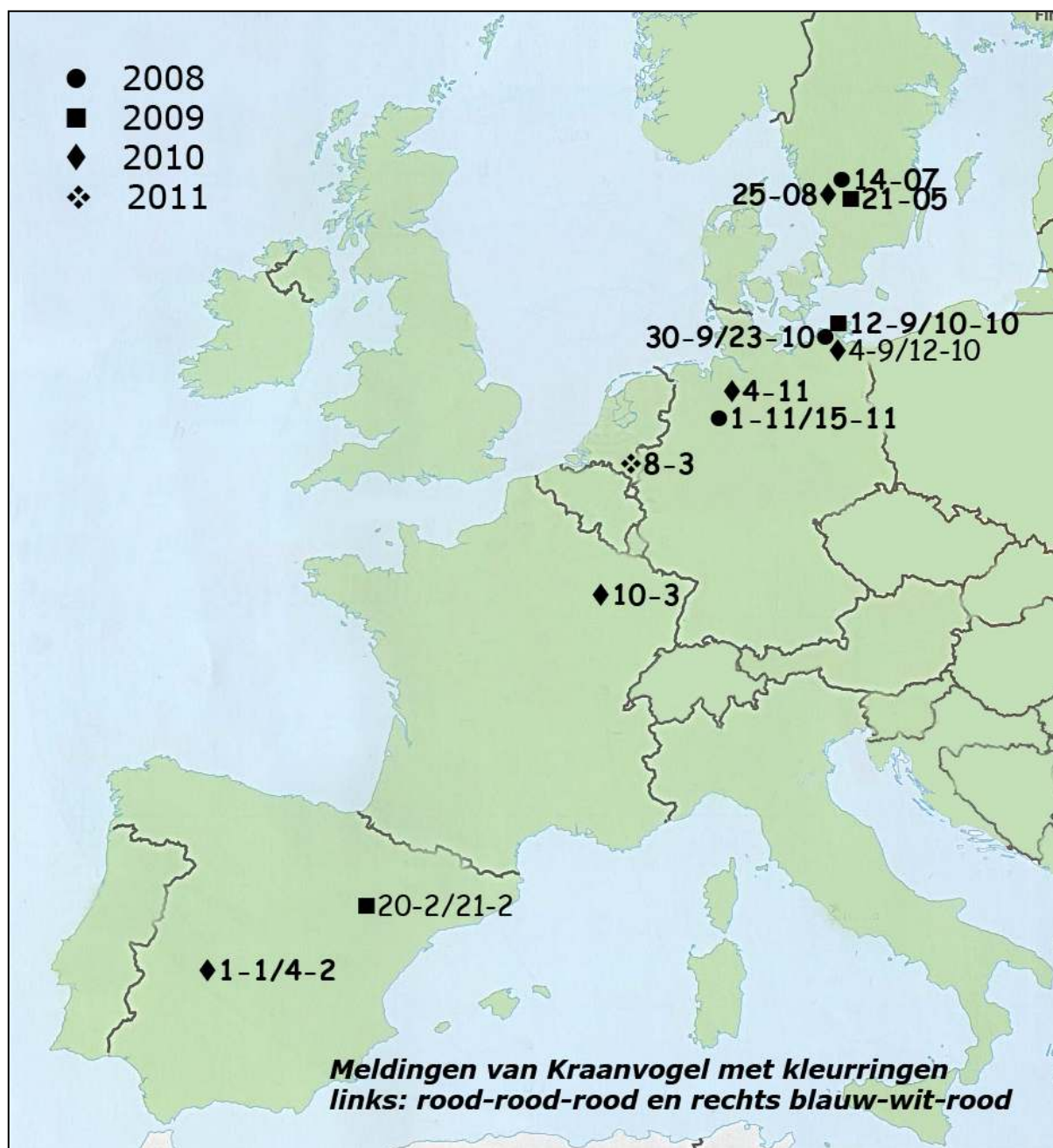
Van	Tot	Gebied	Plaats	Provincie	Land	afstand [km]
14-7-2008		Tranemo	Tranemo	Västergötland	Sweden	
30-9-2008	23-10-2008	Barth - Divitz I	Nordvorpommern	Mecklenburg-Vorpommern	Germany	350
1-11-2008	15-11-2008	Geestmoor	Diepholz	Niedersachsen	Germany	627
20-2-2009		Cuerlas Cementario	Gallocanta	Aragon	Spain	2122
20-2-2009	21-2-2009	Sotonera		Zaragoza	Spain	1970
21-5-2009		Draftinge, Reftele	Gislaved	Småland	Sweden	39
12-9-2009	10-10-2009	Günz	Nordvorpommern	Mecklenburg-Vorpommern	Germany	346
1-1-2010	4-2-2010	Logrosán	Càceres	Extremadura	Spain	2442
10-3-2010		Blesme/Ferme du Sorton	Lac du Der, Marne	Champagne-Ardenne	France	1128
25-8-2010		Draftinge, Reftele	Gislaved	Småland	Sweden	39
4-9-2010	12-10-2010	Neuhof	Nordvorpommern	Mecklenburg-Vorpommern	Germany	358
4-11-2010		Breddorfer Weiden	Rotenburg	Niedersachsen	Germany	539
8-3-2011		Oploo	Sint Anthonis	Noord-Brabant	Netherlands	812

Samenvatting van de verzamelde data van de geringde Kraanvogel

Kraanvogels (foto Mark van Els)

Op het kaartje is te zien (op grond van beschikbare data) hoe de reis van deze Kraanvogel de afgelopen jaren verliep.

Bron: waarneming.nl

Mignon van den Wittenboer

Excursie Maasduinen

Op Tweede Paasdag een excursie naar de Maasduinen. Een zestiental leden stond 's morgens bij de Groenhoeve om deel te nemen aan deze excursie. De Maasduinen liggen langs de Maas en tussen het Duitse grensgebied. Het is een aaneenschakeling van verschillende natuurgebiedjes. Wij zijn bij Gennep rechtsaf gegaan en voor Afferden linksaf en hebben de auto's geparkeerd op het zogenaamde Quin. Dit bosgebied heet het Bergerbos. Ik citeer enkele passages uit een folder die daar gratis te verkrijgen is:

“Het Bergerbos ligt midden in het Nationaal Park De Maasduinen, een gordel van bossen en natuurgebieden tussen Nijmegen en Venlo. Het bos, dat zich uitstrekt tussen het Limburgse Afferden en de Duitse grens, is achthonderd hectare groot. Moeilijk te geloven dat het uitgestrekte en gevarieerde woud pas een eeuw geleden is aangelegd. Het gebied bestond ooit grotendeels uit zandverstuivingen en heide. Deze zogeheten paraboolduinen, zoals nu nog te vinden in het Quin en de Cokse Heide, ontstonden aan het einde van de laatste ijstijd, zo'n tienduizend jaar geleden. Rijn en Maas zetten grote hoeveelheden klei en zand af. Tijdens droge perioden blies de wind het rivierzand op tot stuifduinen. Op sommige plaatsen werd het zand opgevangen door planten en zo ontstonden langgerekte zandruggen, kopjesduinen en hoefijzervormige duinen. De boeren aan de rand hadden veel last van het stuifzand. Telkens weer dreigden hun akkers eronder te verdwijnen. Daarom werden de stuifzanden vanaf 1890 beplant met bomen. Dat gebeurde vooral met grove dennen, een typische “pioniersboom” die goed gedijt op arme zandgronden.” Het gebied heeft wel iets weg van de Maashorst en ook hier wordt het bos omgevormd tot een gevarieerd loofbos.

We lopen eerst door het bos en zien prachtig de Goudvink. Aankomend bij een heuvel zien we dat er flink gekapt is. De heuvel wordt beklommen en boven op de top hebben we een prachtig uitzicht. Uiteraard zien we Buizerden en Boompiepers. Iets verderop was mooi de Boomleeuwerik te bewonderen. Ook de soort die in de Maashorst vrij algemeen is, de Gekraagde Roodstaart zien we hier veelvuldig. Afdalend komen we bij het Zevenboomsven (foto). Een ven dat ontstaan is door oude afzettingen van rivierklei. Het wordt dus alleen gevoed door regenwater en is

Zevenboomsven

hierdoor voedselarm. Hier groeit nog lavendelheide en witte snavelbies. Wij zien een koppeltje Nijlganzen. Een stuk verder lopend komen we bij het Quin, waar we heerlijk op een bankje gekeken hebben naar de diverse vogels die langskwamen. Over het duin stonden we ineens bij de parkeerplaats en zijn we huiswaarts gegaan. Volgend jaar zal weer een excursie naar de Maasduinen op het programma staan, maar we gaan dan iets verderop richting Venlo.

Jan-Willem Hermans

Vogel in de Maashorst...

‘Noordse Gele Kwikstaart (Motacilla flava thunbergi)’

Een aantal van deze vogels werd tussen Gele Kwikstaarten gezien tijdens de Big Day van 1 mei 2011. Deze soort broedt in Noord-Scandinavië en het aangrenzende deel van West-Rusland. Het broedbestand wordt geschat op enkele honderdduizenden paren. De mannetjes hebben een donker grijze kop, zwarte oorstreep en geen wenkbrauwstreep en zijn dus goed te onderscheiden van de Gele Kwikstaart. Vrouwtjes zijn wat moeilijker te determineren en zeker niet in de vlucht. Het geluid is iets scheller dan dat van de Gele Kwikstaart. Broedvogels uit Zweden en Noorwegen trekken in het najaar via Zuidwest-Europa naar hun overwinteringgebieden in Afrika. In het voorjaar trekken de meeste vogels in de tweede en derde week van mei door, echter de eerste worden al half april gezien. De vogels trekken voornamelijk langs de kust, er wordt geschat dat er in het voorjaar een tweeduizend exemplaren doortrekken. Maar dit aantal kan wel eens veel hoger liggen, omdat determinatie in de lucht lastig is. Lastiger dan bij de exemplaren die we in de Maashorst zagen, deze zaten mooi aan de grond en met de telescoop waren ze voortreffelijk te zien. We zullen de komende jaren deze soort van half april tot half mei goed in de gaten moeten houden.

Jan-Willem Hermans

Gaat de Vogelwachtwinkel in de afbouwfase of niet?

In het vorige nummer van het Bruujsel heb ik uitgelegd wat er met de winkel gaat gebeuren. De boodschap was, dat ik met de winkel op termijn ga stoppen en een opvolger zoek. Op mijn oproep heb ik tot mijn verrassing en ook spijtig genoeg geen reactie gehad. Om de winkel te laten voortbestaan zijn twee dingen nodig: een opvolger en een goed assortiment. Maar zolang er geen zicht is op een opvolger is het niet verantwoord om te investeren in het assortiment en de voorraad. Het aanbod in de winkel is de laatste maanden al beduidend minder geworden en dat wordt er niet beter op. Deze situatie gaat me aan het hart, want zo is het met de winkel snel afgelopen. Echt, de enige oplossing is dat iemand de verantwoordelijkheid voor de winkel op zich neemt. In het verleden heeft het bestuur zelf de winkel wel bestierd, maar dat is geen goede zaak. Het bestuur heeft het al druk genoeg en dat werk kan er gewoon niet bij.

Dus ik doe nog een keer een oproep voor een winkelier. Wie wil uit club- en vogelliefde de winkel van de Vogelwacht gaan bestieren? Het kost tijd en inzet, dat is waar, maar je krijgt er ook iets voor terug: waardering. En natuurlijk, je moet het ook een beetje leuk vinden en enthousiast zijn, want als chagrijnige winkelier verkoop je niets. Ik kan me niet voorstellen, dat er geen ondernemend en enthousiast persoon onder onze meer dan driehonderd leden schuilt, die in het profiel van een winkelier past. Dus bij deze nog een keer een oproep: winkeliers meld u bij mij of bij het bestuur. Het is aan jullie of de winkel kan blijven voortbestaan of niet.

Jacques Raats, beheerder winkel Vogelwacht Uden e.o.

Herfstexcursie Ameland 2011

Met de zomervakantie nog voor de boeg, zijn de plannen voor de herfstexcursie al weer gesmeed. Dit najaar gaan we een vijfdaags bezoek brengen aan het mooie eiland Ameland, de parel van de Waddeneilanden! Na de voorjaarsexcursie naar Bulgarije (228 vogelsoorten) en Domburg in Zeeland (109 vogelsoorten) kan men van **zaterdag 8 t/m woensdag 12 oktober a.s.** de vogeltrek van nabij aanschouwen. Voor aankomende vogelaars en cursisten is dit de gelegenheid om wat meer te weten te komen van de wondere vogelwereld en je komt in contact met de supergezellige Vogelwachtsfeer.

Voor ervaren vogelaars, maar ook voor de nieuwe leden, is dit de kans om met deze unieke meerdaagse Waddenexcursie mee te gaan. Wie eenmaal op de boot van Holwerd naar Nes zit, merkt dat je in een compleet andere wereld komt, een van ruimte, stilte en zilte lucht. In de verte zie je het eiland al liggen. In het westen de Vuurtoren bij Hollum, in het midden de toren van Nes en in het oosten voorbij het dorp Buren 'het Oerduin'. Ongetwijfeld zullen we tijdens ons verblijf op Ameland meer dan honderd vogelsoorten zien en/of horen, waarbij met name de duizenden trekvogels uit noordelijke streken weer de hoofdmoot zullen vormen. Wel een waarschuwing voor nieuwe deelnemers; het Waddenvirus is erg hardnekkig. Als je één keer bent meegeweest, wil je voortaan altijd mee!

Stayokay Ameland

Het onderkomen dat we die periode tot onze beschikking hebben, is de moderne groepsaccommodatie Stayokay Ameland, dat verscholen ligt in een duinpan aan de westkant van het eiland (nabij vuurtoren). Deze luxe ingerichte accommodatie heeft de beschikking over 2- en 4-persoons slaapkamers met eigen sanitair. Het hostel beschikt over een gezellige, ruim opgezette bar met zitjes, restaurant en een serre met open haard. Vanaf deze locatie kunnen we met de fiets het hele eiland verkennen!

Programma en aanmelding:

- ❑ Vertrek : Zaterdag 8 oktober 2011 om 5.45 uur vanaf de Groenhoeve te Uden.
- ❑ Terugkomst : Woensdag 12 oktober 2011 aan het begin van de avond (boot van 14.30 uur).
- ❑ Kosten : De geschatte kosten bedragen **€ 214,- per persoon**.
- ❑ Inbegrepen : Verblijf in 'Stayokay Ameland' op basis van volpension, vervoer Uden-Ameland, parkeergeld auto's, bagagevervoer, fietshuur (standaardfiets zonder versnelling).
- ❑ Aanmelden : Tot **uiterlijk 1 augustus a.s.** bij voorkeur per e-mail: pknoy@hetnet.nl of neem telefonisch contact op met Peter Noy, telefoon: 0413-251691.
- ❑ Bevestiging : Alle deelnemers ontvangen medio september gedetailleerde informatie (per e-mail) met betrekking tot de herfstexcursie naar Ameland (wijze van betalen e.d.).
- ❑ Annulering : In verband met vaste kosten gelden voor deze excursie **annuleringsvoorwaarden**.

Laat bij opgave het volgende even weten ...:

- ❑ Je bereid bent om naar en van Holwerd te rijden (brandstofvergoeding € 70,- per auto)?
- ❑ Wil je een dames- óf herenfiets (luxe fiets met 7 versnellingen, incl. geveerde voorvork en gelzadel)?
- ❑ Wil graag een elektrische fiets (tegen meerprijs)?
- ❑ Wil graag vegetarisch eten of speciaal dieet (geen meerprijs)?

Meer informatie over Ameland (natuur, verblijf en recreatie) kun je terugvinden op de website: www.ameland.nl. Daarnaast kan men meer informatie over de natuur van Ameland terugvinden op: www.vvvameland.nl (klik op 'Ameland'). De groepsaccommodatie: www.stavokay.com/ameland.

Meld je vandaag nog aan, de eerste 30 aanmeldingen zijn al binnen!

Peter Noy

Ameland, een veelzijdig eiland

Ameland is te bereiken met de veerdienst, die vanuit Holwerd binnen drie kwartier de aanlegsteiger van Nes bereikt. Het eiland is 23 kilometer lang en 4 kilometer op zijn breedst en heeft op dit moment ruim 3.500 inwoners. Zij hebben zich gevestigd in de dorpen Hollum, Ballum, Nes en Buren (van oost naar west). Alle dorpen op Ameland zijn tot beschermd dorpsgezicht verklaard. Men treft er veel fraai gerestaureerde commandeurswoningen die gekenmerkt worden door een dubbele, uitstekende richel in de voorgevel. Aan de rand van het dorp Buren staat het bronzen beeldje van Rixt, de heks van 't Oerd. Het verhaal gaat dat zij met lichten schepen misleidde waardoor zij strandden. De grootste blikvanger van het eiland, de vuurtoren, werd in 1880 opgetrokken en is met zijn lichtsterkte van 4,5 miljoen kaars één van de sterkste ter wereld!

Baardman

De natuur op Ameland

Moeder natuur heeft Ameland rijkelijk bedeed. Menig natuurliefhebber brengt op het eiland zijn dagen ver van de bewoonde wereld door. Op het gebied van landschappen is het eiland erg veelzijdig. De weidse stranden, de duinenrijen, het bos of het Wad hebben elk hun specifieke vegetatie. Gewapend met verrekijker en flora- en faunaboek genietend van de ongereptheid van de natuur, gaat voor velen een nieuwe wereld open. Ten noorden van Nes liggen de twee belangrijkste bosgebieden van het eiland, te weten het Nesserbos en de Brikse Duinen. Niet alleen een plek voor de mezen en Boomkruiper maar ook voor fraaie paddenstoelen zoals russula's, vliegenzwammen en kluijeszwammen. In het zuiden treffen we in de polder weilanden aan die een prima verblijfplaats vormen voor duizenden Rotganzen en diverse weidevogels zoals de Kemphaan, Kievit, Goudplevier en Wulp. En dan.... over de dijk het Wad op, een waar eldorado. Tienduizenden trekvogels doen zich hier te goed aan de voedselrijkdommen van de Waddenzee. Nadat ze hier zijn opgevet kunnen ze hun reis naar het verre Zuiden voortzetten. Bij opkomend tij is dit de ideale plek om Bergeenden, Scholeksters, Rosse Grutto's, Bonte Strandlopers, Tureluurs, Kluten, Steenlopers en nog veel meer van dichtbij te bekijken. Een telescoop is hier een onmisbaar instrument voor een rechtgeaarde vogelaar! Aan de noordzijde van het eiland ligt het kilometerslange en soms honderden meters brede strand met daarachter de zee. Langs de waterlijn trippelen hier de Drieteenstrandlopers driftig heen en weer en boven de zee ziet men regelmatig slierten Eidereenden voorbij komen. Met een beetje geluk kan ook de Jan van Gent op de soortenlijst worden bijgeschreven.

Het Oerd

In het oostelijke, onbewoonde deel van Ameland ligt 'Het Oerd'. Dit typische slufferlandschap is sinds 1938 een natuurmonument en is zeer de moeite waard om eens met de fiets naar toe te gaan en dan lekker doorheen te sjouwen. Wel met goed schoeisel want het kan er in de herfst soms wat nat en drassig zijn. Tijdens het broedseizoen zijn sommige delen van het gebied afgesloten voor publiek. Er broeden meer dan zestig vogelsoorten en er is een rijke plantengroei gevarieerd door de grote afwisseling in het landschap. Het Oerd is een oud begroeid duingebied met enkele hoge duinen en vochtige duinvalleien. De Velduil broedt er en het lamsoor is er aan het eind van de zomer talrijk. In het gebied is een kolonie Zilvermeeuwen gevestigd van zo'n 3.300 broedparen. Daarnaast zijn er nog meer meeuwsoorten, waaronder de Stormmeeuw en ook de Britse Mantelmeeuw. De omgeving is ook ideaal voor de Blauwe en Bruine Kiekendief. Iets oostelijker ligt het kweldergebied, de Hôn. Grote delen van dit gebied zijn in de loop van de tijd droog komen te staan en bieden nu tijdens de vloed een vluchtplaats voor duizenden vogels.

Peter Noy

Vogelwacht - Winkel

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Mogelijk kunt u iemand verrassen met één van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden e.o. Neem a.u.b. contact met mij op, telefoon: 0413-369388.

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

• Atlas van de vogeltrek	€ 20,00
• 1-2-3 Natuurgidsen vogels.....	€ 10,00
• Arendsoog.....	€ 12,00
• Creatief vogels fotograferen	€ 17,00
• De dwergganzen van Anjum	€ 17,00
• De kiekendieven van Oldambt	€ 19,00
• Dieren fotograferen.....	€ 17,00
• Erfvogels in beeld	€ 3,50
• Handboek vogels kijken	€ 18,00
• Handboek Vogels van Nederland	€ 20,00
• Herkenning van roofvogels in het veld.....	€ 12,00
• IJsvogels	€ 15,00
• Nesten in beeld	€ 3,50
• Klein kanoetenboekje	€ 8,00
• Kraaienbende	€ 11,00
• Living on the edge	€ 50,00
• Langs Weinddupper en Schrijverke	Uitverkocht
• Mus	€ 11,50
• Nieuwe zakgids Vogels	€ 10,00
• Nieuwe zakgids Vogels (nieuwe druk).....	€ 12,00
• Tuinvogels in beeld	€ 3,50
• Uilen van Europa	€ 35,00
• Garendiefkes	€ 10,00
• Veldgids Roofvogels	€ 25,00
• Veldkijker	€ 12,00
• Vogels in en rond de tuin.....	€ 10,00
• Vogels, lichaamsbouw en gedrag	€ 24,99
• Vogels over de vloer.....	€ 17,00
• Vogels van Europa ANWB (nieuwe druk).....	€ 25,00
• Vogels van maand tot maand.....	€ 11,50
• Vogels voor elke dag	€ 10,00
• Vogels zien en horen	€ 10,00

CD's en DVD's:

• Cd's met vroege vogelzang Nico de Haan, vogels rond het huis	€ 10,00
• Cd's met vroege vogelzang 2 Nico de Haan, vogels van bos, hei en wei	€ 10,00
• Cd's met vroege vogelzang 3 Nico de Haan, vogels van plas en moeras	€ 10,00
• DVD Herken onze Uilen	€ 11,00
• DVD Onze weidevogels	€ 17,00

- DVD Onze zwanen en wilde ganzen€ 17,00
- DVD Onze eenden€ 17,00

Verrekijkers:

- Bresser Hunter 8x40€ 30,00
- Bresser Coodor 10x42€ 130,00
- Optisan Cobra 10x42€ 65,00

Andere artikelen:

- Vogelwacht Uden sticker€ 0,00
- Mooie geborduurde Vogelwachtsticker (geel/blauw embleem)€ 1,00
- Vogelwachtspeeldje (een 'must' voor leden)€ 5,00
- Riemenstelsel voor kijker of fototoestel€ 12,00
- Voedersilo metaal 20 cm hoog€ 9,00
- Voedersilo metaal 35 cm hoog€ 13,00
- Voederhuis€ 10,00
- Pluche vogels, Roodborst of Winterkoning€ 5,00
- Webcam€ 9,99
- Vogelwacht verjaardagskalender€ 5,00

Suggesties met betrekking tot aanpassing en/of uitbreiding van het winkelassortiment zijn welkom.

Coördinator Vogelwacht-Winkel:

Jacques Raats

Maasstraat 65 te Veghel

Telefoon: 0413-369388 (voor afspraak van tevoren even bellen)

Kijk ook eens op www.vogelwachtuden.nl en klik op 'algemeen', daar vind je de winkel.

Winkelbeheerder gezocht!

Om met de 'winkel' in huis te vallen: ik zoek een opvolger. Ik heb in 2004 de winkel van de Vogelwacht overgenomen en wil die overdragen. Voor het inwerken en het overdragen wil ik ruim de tijd nemen, dus iedereen, die belangstelling heeft kan een tijdje meelopen en zelf ervaren hoe het is. Over een jaar of twee zou ik de winkel helemaal overgedragen willen hebben.

Met winkelgroeten,
Jacques Raats

Wat doet Vogelwacht Uden e.o.?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden e.o.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruuijsel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

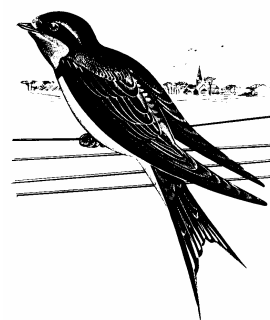
- De jaarcontributie bedraagt € 14,- per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,-.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruuijsel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: José Escher, Kruisstraat 13 - 5388 CH NISTELRODE.
Telefoon: 0412-650180 of E-mail: secretariaat@vogelwachttuden.nl

Website Vogelwacht Uden: www.vogelwachttuden.nl

Clubgebouw: De Groenhoeve, Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij). Telefoon: 0413-250047.

Dé specialist voor technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

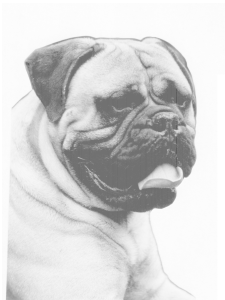
Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

premium honden & katten voeders,

ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!

www.4feedt.nl

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 29,80
20 kg Superieur Krokante brok:	€ 26,50
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 28,20
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 35,10
15 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 24,70
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 19,50

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

Kijk eerst op www.4feedt.nl voor de openingstijden!!

Meer informatie en VOORDELIG on-line shoppen (> 1.000 artikelen):

www.4feedt.nl

Of vraag een folder aan: 0413 - 266 398

 De Kleuter
tuincentrum

Uw tuinvakman

Alle tuinartikelen, tuinontwerp,
aanleg en onderhoud van tuinen

Tuincentrum De Kleuter
Goorkensweg 1 - UDEN

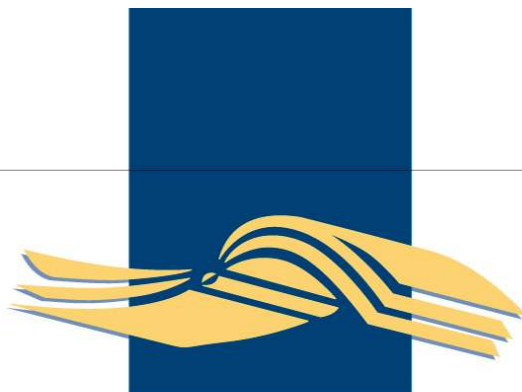
Telefoon: (0413)261078

Fax: (0413)252323

E-mail: info@dekleuter.nl

Internet: www.dekleuter.nl

Voor boeken en tijdschriften gaat u naar:

Boekhandel Bert van der Heijden

Mondriaanplein 12, 5401 HX UDEN

Telefoon: 0413-260907

Internet: www.libris.nl

E-mail: bertheijden@libris.nl

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax.: 0413-247210

www.vloerenraam.nl

Een huiscollectie Impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM

'De Bloemenkelder'

Botermarkt 7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Onderdeel van The Florist Bloemen en Planten

Voor meer informatie:
www.theflorist.nl

Botermarkt 7, 5404 NV Uden, Tel.: 0413 - 26 79 88

Thuis in wonen

Atriensis B.V.
Insulindelaan 124
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriensis.nl
Webite: www.atriensis.nl

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Eisenhowerweg 22
5466 AC VEGHEL
Tel.: 0413-377744
Fax: 0413-354755

**Slagerij
Frans Knobbout**

Drossaard 12
5403 ET UDEN
tel: 0413-267354

*Wij bieden u met zekerheid het
beste rundvlees uit Nederland*

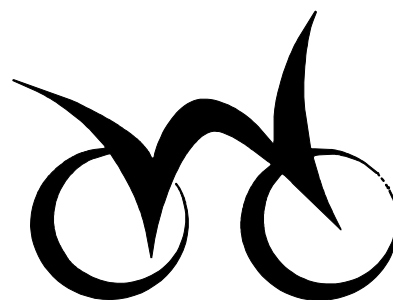
COCK ULAND de fietsenwinkel

**Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088**

**Duifhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047**

*Voor al uw agrarisch
loonwerk*

**wim de wilt
tweewielers**

**Tweewielers Wim de Wilt v.o.f.
Kerkstraat 4, 5401 BE UDEN**

**Telefoon: 0413-262620
Telefax: 0413-255560
E-mail:
tweewielerswimdewilt@gmail.com**

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

de Bruin

verzekeringen

**Een vertrouwd adres
voor al uw verzekeringen**

Velmolenweg 87, Uden • Telefoon: (0413) 330999
E-mail: info@debruin.nl • Internet: www.debruin.nl

Foto Rooijmans

www.fotorooijmans.nl

Markt 10 - 6021CD - Budel
tel. 0495-494890
h.rooijmans1@chello.nl

Al vele jaren zijn wij het adres voor Swarovski verrekijkers, Spottingscopes en toebehoren.

Met gedegen advies en eindeloos geduld staan we u terzijde in uw keuze voor het juiste Swarovski produkt.

Een produkt dat beschouwd mag worden als de "Rolls Royce" onder de optiek. De "EL-serie" bijvoorbeeld wordt op 140 punten op kwaliteit gecontroleerd. Daardoor ontstaat een produkt waarop met een gerust hart 30 jaar garantie wordt gegeven (10 jaar bij spotting scopes)

SWAROVSKI

SWAROVSKI OPTIK DIGISCOPING

Dankzij de DCA, DCB en TLS800 gaat voor u de fascinerende wereld van SUPER-TELE-FOTOGRAFIE open.

Met gemak haalt u uw moeizaam te benaderen object 40,..50,..60 maal dichterbij. Vogels en wild fotograferen was nog nooit zo gemakkelijk.

Met 30 jaar ervaring in fotografie kunnen wij u uiteraard een schat aan informatie en adviezen verstrekken, waardoor goede resultaten meteen haalbaar zijn.

Het assortiment van Swarovski omvat meer dan 25 kijkers en telescopen.

Super deBoer

Supermarkt De Laak

'DE BESTE SUPERMARKT VAN BRABANT'

**Drossaard 14-18
5403 ET UDEN
Telefoon: 0413-267837**

Foto de Vakman

**Echte foto speciaalzaak met
internet prijzen**

**Marktstraat 10 - Uden
Telefoon: 0413-263695
E-mail: verkoop@fotodevakman.nl**

foto de
vakman
uden
wijchen

Marktstraat 10
5401 GH Uden
Spoorstraat 16
6602 AZ Wijchen

**Deskundig advies
lage prijzen**

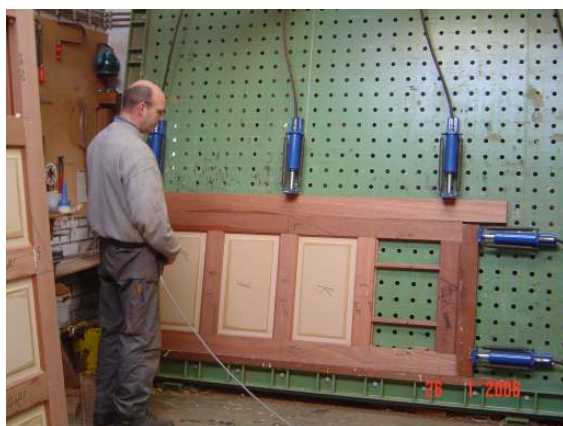
www.fotodevakman.nl

voor wie goedkoop een camera wil kopen....

Hans van den Heuvel Machinale Timmerwerken

*Voor al uw binnen- en
buitendeuren*

**Leurke 2A
5427 EE BOEKEL
Tel.: 0492-323861
Fax: 0492-324013
Website: www.heuveldeur.nl**

JAN PEERENBOOM

**Aannemingsbedrijf
Jan Peerenboom B.V.
Volkelseweg 6
5405 NA Uden
tel: (0413) 26 37 40**